

Saue valla
2019. aasta eelarve seletuskiri

1. ÜLDOSA	2
1.1 Makromajanduslikud eeldused	2
1.2 Riigi tasandi fiskaalpoliitika	2
1.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFs)	3
1.4 Ülevaade Saue valla 2019. aasta eelarvest	4
2. PÕHITEGEVUSE TULUD	6
2.1 Maksud	7
2.2 Kaupade ja teenuste müük (omatulud)	8
2.3 Saadavad toetused tegevuskuludeks	10
2.4 Muud tegevustulud	11
3. PÕHITEGEVUSE KULUD	12
3.1 Üldvalitsemine	14
3.2 Riigikaitse ja avalik kord	17
3.3 Majandus	18
3.4 Keskkonnakaitse	21
3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus	23
3.6 Tervishoid	24
3.7 Vaba aeg ja kultuur	25
3.8 Haridus	33
3.9 Sotsiaalne kaitse	40
4. INVESTEERIMISTEGEVUS	44
4.1 Üldvalitsemine	46
4.2 Majandus	47
4.3 Keskkonnakaitse	50
4.4 Elamu- ja kommunaalmajandus	53
4.5 Tervishoid	54
4.6 Vaba aeg ja kultuur	54
4.7 Haridus	56
4.8 Sotsiaalne kaitse	57
5. FINANTSEERIMISTEGEVUS	57
6. LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	59

1. ÜLDOSA

24. oktoobril 2017. aastal sündis Saue valla, Kernu valla, Nissi valla ja Saue linna ühinemise tulemusel uus ühinenud Saue vald. Saue ühendvallas on 21 988 (2018. a septembri seisuga) elanikku ning valla territooriumi pindala on 615 km². Vallas on kokku 54 asulat: üks linn (Saue), kolm alevikku (Laagri, Riisipere, Turba) ning 50 küla. Keskuseks on Saue linn.

2019. aasta eelarve koostamise õiguslikud alused on Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ja Saue valla arengukava. Eelarve koostamise tehniliseks aluseks on Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus ja Saue valla finantsjuhtimise kord.

Saue valla eelarvelised allasutused on Ääsmäe Lasteaed, Kernu Põhikooli Haiba lasteaed Riisikas, Laagri Lasteaed, Nõlvaku Lasteaed, Riisipere Lasteaed, Ruila Põhikooli Laitse lasteaed Kirsiaed, Saue lasteaed Midrimaa, Tuleviku Lasteaed, Turba Kooli lasteaed, Veskitammi Lasteaed, Ääsmäe Põhikool, Kernu Põhikool, Nissi Põhikool, Ruila Põhikool, Saue Gümnaasium, Turba Kool, Ääsmäe Raamatukogu, Kernu Raamatukogu, Laitse Raamatukogu, Riisipere Raamatukogu, Ruila Raamatukogu, Saue linna Raamatukogu, Saue Vallaraamatukogu (haru Hüüru Raamatukogu), Turba Raamatukogu, Haiba Lastekodu, Saue Päevakeskus, Kernu valla Rahvamaja, Nissi Kultuurikeskus, Saue Huvikeskus, Saue Muusikakool, Saue Noortekeskus, Saue Spordikeskus, Saue valla Kultuurikeskus, Saue Vallavarahaldus. Valla eelarvest finantseeritakse tütarettevõtjate tegevust: OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus (Laagri Kool), Saue Spordirajatised OÜ, Kovek AS, Ääsmäe Kultuuri- ja Spordi SA, Veskimöldre Haridusmaja SA. Tütarettevõtte Saue Spordirajatised OÜ finantseerimise kaudu ehitatakse 2018 – 2019. aastatel Saue Gümnaasiumi laiendusena uus spordihall ning Veskimöldre Haridusmaja SA kaudu Koru põhikooli ja lasteaia ehitamiseks. Veskimöldre Haridusmaja SA üldkulud kaetakse investeeringuteks eraldatava raha arvelt vastavalt sihtasutuse poolt koostatavale eelarvele.

1.1 Makromajanduslikud eeldused

Rahandusministeeriumi suvise prognoosi kohaselt kasvab majandus 2018. aastal 3,6% ja 2019. aastal 3,2%. Tarbijahindade kasvuks kujuneb 2018. aastal 3,3% ning 2019. aastal 2,8%. Prognoositav tööpuuduse määr langeb 2018. aastal 5,7%-ni ja 2019. aastal jätkab tõusu ulatudes kuni 6,0%-ni. Palgakasv on koosõlas majanduskasvuga ja ettevõtete kasum kasvab palgakuludest kiiremini. 2018. aasta kokkuvõttes oodatakse 7,0%-list palga nominaalkasvu. 2018. aastal taandub keskmise palga nominaalkasv 6,0%-ni.

1.2 Riigi tasandi fiskaalpoliitika

2018. aasta maksukoormuseks kujuneb ca 33,6% SKP-st. 2019. aasta maksukoormuseks prognoositakse 33,7% SKP-st. 2018. aasta lõpuks väheneb valitsussektori võlakoormus 8,2%

SKP-st ning väheneb 2019. aasta lõpuks veelgi 7,4%-ni SKP-st. Riigieelarve positsioon on lähiaastatel nominaalses ülejäägis ning loob eeldused reserve kogumiseks. Kohalike omavalitsuste võlakoormus moodustab ligikaudselt 1/3 valitsussektori võlakoormusest. Lähiaastatel kohalike omavalitsuste võlakoormuse osakaal kogu valitsussektori võlakoormuses oluliselt ei muutu.

1.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFs)

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele (KOFs) koosneb eelarve osadest ning on kassapõhine või tekkepõhine (Saue Vallavalitsuse eelarve on tekkepõhine). Sõltumata arvestusviisist on eelarve jaotatud viieks osaks:

PÕHITEGEVUSE TULUD	Maksutulud. Tulud kaupade ja teenuste müügist. Saadavad toetused. Muud tegevustulud.
PÕHITEGEVUSE KULUD	Antavad toetused. Muud tegevuskulud.
INVESTSEERIMIS-TEGEVUS	Põhivara soetus ja müük. Põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine. Osaluste soetus ja müük. Muude aktsiate ja osade soetus ja müük. Antavad ja tagasilaekuvad laenud. Finantstulud ja finantskulud.
FINANTSEERIMIS-TEGEVUS	Laenude võtmine ja võetud laenude tagasimaksmine. Kapitalirendikohustuste võtmine ja täitmine. Emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	Raha ja pangakontode saldo muutus. Rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus. Soetatud võlakirjade saldo muutus.

1.4 Ülevaade Saue valla 2019. aasta eelarvest

Käesolev eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks 01.01.-31.12.2019. Eelarve esitlusvaluutaks on euro. Eelarve on koostatud 100 eurose täpsusega.

Eelarve on koostatud tekkepõhisel printsiibil, mis tähendab, et **selles kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.**

Eelarve väljaminekute pool on liigendatud tegevusalade ja paralleelselt Rahandusministeeriumi määruses sätestatud kululiikide kaupa (mille alusel omakorda jaotub eelarve väljaminekute pool kahte suuremasse osasse – põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud).

Eelarvega kavandatakse täita arengukavades ja eelarvestrateegias 2019. aastaks plaanitud eesmärgid võimalikult sarnases mahus ja viisil, arvestades ka ühinemislepingust tulenevaid erisusi ja täiendusi (mis kogumahus jaotuvad eelarvestrateegia perioodile).

Oluline muudatus on kulude eelarvestamise struktuuris. Alates 2019. aastast eelarvestatakse Saue Vallavarahalduse ja IT osakonna kulusid ning investeringuid eraldi üksustena. Varasemalt kajastati neid allasutuste eelarvete juures. Eesmärk on läbi tsentraalse juhtimise, tööjõukasutuse ja ühishangete abi saavutada oluliselt suurem efektiivsus. Samuti ei soovi allasutuse juhid näha oma eelarves kulusid mida nad ei kontrolli ega saa juhtida.

Saue valla 2019. aasta eelarve:

- Põhitegevuse tulude kogumaht on **36 281 500** eurot (2018: 33 629 621 eurot) vt 1. peatükk.
- Põhitegevuse kulude kogumaht on **32 267 700** eurot (2018: 29 676 055 eurot) vt 2. peatükk.
- Põhitegevuse tulem on planeeritud **4 013 800** (2018: 3 953 566) eurot, mis on põhitegevuse tuludest **11,1%**.
- Investeerimistegevus kokku (= investeerimistegevuse sissetulekud – väljaminekud) on negatiivse tulemiga summas **-15 904 300** eurot. Vahe kaetakse likviidsete vahendite jäägi, põhitegevuse tulemi ja võõrvahendite arvelt.
- Eelarve tulem on põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahe, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma. Tulenevalt suurest investeringute mahust jääb 2019. aasta eelarve tulem negatiivseks **-11 890 500** eurot. Kavandatud investeerimistegevuse maht tuleb osaliselt üle 2018. aasta teostamata jäänud investeringute näol. Investeringute kogumaht kumuleerivalt järgib pikaajalist eelarvestrateegiat koosmõjus ühinemislepinguga. Vahe kaetakse likviidsete vahendite jäägi, põhitegevuse tulemi ja võõrvahendite arvelt.

Tabel 1. Põhitegevuse kulud ja katteallikad aastal 2019 (eurodes)

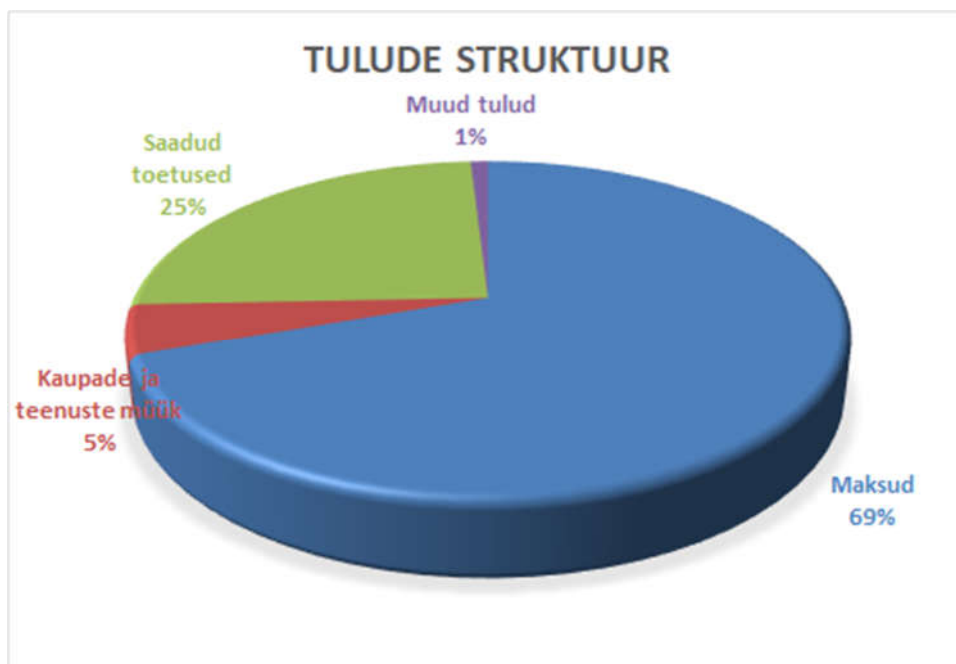
Tegevusala	Põhitegevuse kulud kokku	Põhitegevuse kulude katteallikad		
		Valla-eelarve	Kaupade ja teenuste müük, muud tulud	Saadud toetused
01 Üldised valitsussektori teenused	5 868 500	4 179 400	338 800	1 350 300
02 Riigikaitse	6 900	6 900	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	82 200	82 200	0	0
04 Majandus	1 960 500	1 373 800	65 400	521 300
05 Keskkonnakaitse	950 700	903 000	0	47 700
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	284 900	137 800	147 100	0
07 Tervishoid	34 700	34 700	0	0
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	1 908 700	1 770 400	100 800	37 500
09 Haridus	18 513 100	11 087 400	994 100	6 431 600
10 Sotsiaalne kaitse	2 657 500	1 646 800	428 600	582 100
Kokku	32 267 700	21 222 400	2 074 800	8 970 500

Põhitegevuse kulude eelarvest 65,7% kaetakse vallaeelarvesse laekuvate maksutulude arvelt, 27,8% saadud toetuste arvelt ning 6,5% kaupade, teenuste müügitulu ja muude tulude arvelt.

2. PÕHITEGEVUSE TULUD

Saue valla põhitegevuse tulud koosnevad maksudest, järgnevad toetustest, tulud kaupade ja teenuste müügist ning muudest tuludest. Põhitegevuse tulud kokku moodustavad 36,3 miljonit eurot (2018: 33,6 miljonit eurot), mis on 7,9 % rohkem kui eelmisel aastal. Maksutulud moodustavad Saue valla eelarvetulude mahust 69,6%. Järgnevad toetused 24,7%, omatulud 4,8% ja muud tulud 0,9%.

Joonis 1. Tulude struktuur

Tulubaasi mõjutab eelkõige maksutulude suurenemine.

Tabel 2. Tulude võrdlus aastatel 2018-2019 (eurodes)

Tululiik	Nimetus	2018 eelarve	2018 9 kuud tegelik	2019 eelarve	Muutus
	TULUD KOKKU	33 629 621	25 143 809	36 281 500	7,9%
30	Maksud	23 308 200	17 549 892	25 236 200	8,3%
sh:	Füüsilise isiku tulumaks	22 500 000	17 042 594	24 445 000	8,6%
	Maamaks	773 200	493 755	773 200	0,0%
	Reklaamimaks	35 000	13 543	18 000	-48,6%
32	Kaupade ja teenuste müük	2 227 974	1 260 779	1 736 600	-22,1%
35	Saadud toetused	7 772 425	5 990 485	8 970 500	15,3%
38	Muud tulud	321 022	340 619	338 200	5,4%

2.1 Maksud

Maksudena laekuvad valla eelarvesse üksikisiku tulumaks, maamaks ja reklaamimaks. Maksude osakaal eelarvest on 69,6%.

2.1.1 Tulumaks

Suurima osa maksudest moodustab üksikisiku tulumaksu omavalitsuse eelarvesse laekuv osa. Tulumaks laekub Tulumaksuseaduse alusel. Füüsilise isiku tulumaksu arvestab ja kogub Maksu- ja Tolliamet, mis edastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa kohalikule omavalitsusele. 2019. aastal laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse 11,93% valla elanikest maksumaksjate maksustatavast palgast (2018. aastal oli vastav näitaja 11,86%). Tulumaksu-tulu on 2019. aasta eelarvesse planeeritud 24 445 000 eurot (2018: 22 500 000 eurot), mis on 8,6% rohkem kui 2018. aasta eelarves. Tulumaksu-tulu kasv tuleneb järgmistest komponentidest:

1). Maksumaksjate arv

Füüsilise isiku tulumaksu maksjaid oli Saue vallas 31.08.2018 seisuga 10 947. Prognoosi kohaselt kasvab 2019. aastal maksumaksjate arv **500** maksumaksja võrra (maksumaksjate osakaal elanikkonnast on 49,7%).

2). Maksumaksjate palkade suurenemine, inflatsioon

Rahandusministeeriumi prognoosi järgi tõusevad 2019. aastal palgad 6,0% (suvel avaldatud majandusprognoosi alusel) ning tarbijahinnad kasvavad 2,8%. Seda eeldust on rakendatud ka

Saue valla 2019. aasta tulumaksutulu planeerimisel. Eelarve arvestab konservatiivselt 4%-se kasvuga.

3). Tulumaksutulu % suurenemine

Maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele laekub residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust %. Riigi poolt eraldatav tulumaksutulu % suureneb 0,07% (11,86%-lt 11,93%-ni) ja seda eeldust on rakendatud ka Saue valla 2019. aasta tulumaksu planeerimisel.

2.1.2 Maamaks

2019. aasta eelarves on ette nähtud tulu maamaksust 773 200 eurot (2017: 773 200 eurot). Saue vallas kehtestatud maamaksumäärad on järgmised: põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumääraks on 0,5% maa maksustamishinnast aastas, ärimaa maamaksumääraks on 2,5% maa maksustamishinnast aastas, muu maa maamaksumääraks on 2,0%.

2.1.3 Reklaamimaks

2019. aasta eelarvesse on ette nähtud tulu reklaamimaksust 18 000 eurot (2018: 35 000 eurot). Reklaamimaksu prognoosi vähenemisel on arvesse võetud 2018. aasta tegelikku laekumist.

2.2 Kaupade ja teenuste müük (omatulud)

Kaupade ja teenuste müük moodustab eelarve põhitegevuse tulude mahust 4,8% ja summaarselt on 2019. aasta eelarves kajastatud summas 1 746 600 eurot (2018: 2 227 975 eurot). Kaupade ja teenuste müük jaguneb järgmiselt: riigilõivud ja tulud majandustegevusest.

2.2.1 Riigilõivud

Laekumist kavandatakse eelarvesse 65 400 eurot (2018: 55 700). Elamu ehitusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot ning mitteleamu puhul 250 eurot. Elamu kasutusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 30 eurot ning mitteleamu puhul 60 eurot. Projekteerimistingimuste taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 25 eurot.

2.2.2 Tulud majandustegevusest

Tulud majandustegevusest on planeeritud 1 671 200 eurot (2018: 2 172 275 eurot).

Tulud majandustegevusest vähenevad võrreldes 2018. aastaga:

- 2018. a eelarvest ei elimineeritud ühinenud omavalitsuste vahelisi tehinguid haridusteenuste müümisel (tuludes) ja ostmisel (kuludes), mis põhitegevuse tulemile mõju ei avaldanud. Elimineerimata omavaheliste tehingute maht 2018. a eelarves oli Cumulus Consulting OÜ poolt tehtud uuringu põhjal ca 387 000 eurot.
- Seoses 2018. a suvel läbi viidud haridusametuse toitlustuse hankega ei kajastata 2019. a eelarves toitlustusteenuse tulu ega kulu (ca 28 000 eurot). Hanke võitnud ettevõtte arveldab otse lapsevanemaga.
- Sporditegevuse tulu vähenemine võrreldes 2018. aastaga tuleneb Saue ujula kinni olekuga seoses ujula renoveerimisega (ca 22 000 eurot).

Tulud majandustegevusest jaotuvad omakorda järgmisteks alarühmadeks:

Haridusasutuste majandustegevuse tulu

Selle tululiigi all kajastatakse tulud lasteaedade kohatasust lapsevanematelt ning valla lasteaedade, koolide ja huvikoolide kohtade müügist teistele omavalitsustele. Lisaks kajastatakse selle tululiigi all ka tulud Saue Muusikakooli ja Saue Huvikeskuse müüdavatest teenustest.

Tulu lapsevanematelt on lasteaiakoha osalustasu, mida lapsevanemad maksavad Koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 alusel. Osalustasu on suunatud lasteasutuse majandamise- ja õppevahendite kulude osaliseks katmiseks ning selle laekumine ei sõltu lasteaiakoha kasutamise intensiivsusest. Saue valla koolieelsetes munitsipaallasteasutustes vanemate poolt kaetava osa määr ühe lapse kohta moodustab 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast kuus. Eesti Tööandjate Keskliit ja Eesti Ametiühingute Keskliit sõlmitud kokkuleppe kohaselt on töötasu alammäär 2019. aastal 8 protsenti kõrgem ehk 540 eurot kuus.

Saue Vallavolikogu 21.12.2017. a määruse nr 32 alusel kehtivad osalustasu soodustused lasteasutuses, kui lapse ja mõlema vanema või üksikvanema elukoht on osalustasu maksmise kohustuse tekkimise aasta 1. jaanuari seisuga Eesti rahvastikuregistri andmetel Saue vald:

- 1) 50% lapsevanema poolt tasutavast osalustasust kuus ehk lapsevanem tasub kohatasu lapse eest 10% Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäärast;
- 2) kui perekonnas on kaks alaealist last, kes käivad üheaegselt lasteasutuses, siis teise lapse eest on soodustus 75% osalustasust kuus ehk lapsevanem tasub kohatasu lapse eest 5% Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäärast;
- 3) kui perekonnas on kolm või enam alaealist last, kellel on ühised mõlemad vanemad või kes kõik on Eesti rahvastikuregistris registreeritud samal aadressil Saue valla elanikena, on soodustuse suurus kõigi lasteasutuses käivate laste eest 100% osalustasust kuus.

Teistelt kohalikest omavalitsustelt laekub tulu nendele müüdavate lasteai-, kooli- ja huvikoolikohtade eest. Suurimad valla haridus- ja huviharidusteenuste ostjad on Tallinna linn, Lääne-Harju vald ja Keila linn.

Kultuuriasutuste majandustegevuse tulu

Selle tululiigi all on tulud piirkondlikelt raamatukogudelt, kultuuri- ja noortekeskustest ning ajalehes avaldatud reklaamist.

Spordi- ja puhkeasutuste majandustegevuse tulu

Selle tululiigi all on kajastatud tulud Saue Spordikeskuse huviringidest, Ruila ja Turba spordihoonete tegevustuludest. Laagri kooli juures tegutseva huvikooli ning ujula ja spordihoone majandustegevuse tulud kajastuvad tütarettevõtte eelarves.

Sotsiaalasutuste majandustegevuse tulu

Selle tululiigi all on kajastatud Haiba Lastekodu tulud teistelt omavalitsustelt asenduskoduteenusel viibivate laste eest (summas 421 200 eurot). Alates 2018. aastast laekub tulu teistelt kohalikest omavalitsustelt, mitte Maavalitsuselt. Lastekodu juhataja ettepanekul

kinnitatakse 2019. aastal pearaha kuumaksumuseks 1300 eurot ning raske- või sügava puudega või alla 3-aastase lapse eest 1500 eurot.

Lisaks on eelarvesse planeeritud Saue Päevakeskuse osutatavate tasuliste teenuste eest, mh koduhooldus, isikuabiteenused, sotsiaaltransport, pesupesemine.

Elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevuse tulu

Elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevuse tulude all on kajastatud tulud valla keskuse piirkonna ÜVK torustike opereerimisele andmisest vee-ettevõtjale. Tulu sõltub otseselt ÜVK-ga liitunud kinnistute arvust, aastas suureneb liitujate arv keskmiselt 14 liitumise võrra.

Üüri- ja renditulud

Üüri- ja renditulude all on kajastatud renditulud vallale kuuluvates hoonetes paiknevatelt rentnikelt ja elamispindade üürimaksetest. Üürnikele ja rentnikele edasiantavad kommunaalkulud kajastatakse kuluvähendusena. Muu vara üüri ja rendina kajastatakse Saue Muusikakooli pillide kasutusse andmist huvikooli pilliõppes osalejatele. Eelarvesse planeeritud üüri- ja renditulu jaotub tuluks eluruumidelt 45% ulatuses, mitteeluruumidelt 51% ulatuses ja pillirendi tuluks 4% ulatuses.

Laekumised õiguste müügist

Õiguste müügi all on kajastatud tulud äritegevusega tegelemise õiguse loa eest.

2.3 Saadavad toetused tegevuskuludeks

Toetused moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 24,8% ehk kokku 8 970 500 eurot (2018: 7 772 426 eurot).

Põhiline osa saadavatest toetustest tegevuskuludeks on riigi tasandus- ja toetusfondi eraldis (7 828 749 eurot). Toetusfondi eraldise komponentideks on üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus, sh tööjõukulud õpetajatele, koolide täiendkoolituskulud ja juhtimiskulud, koolilõuna toetus, riiklike sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetus, kohalike teede hoiu toetus jt. Kuna 2019. aastal suurenevad õpetajate töötasud, suureneb ka riigi poolt finantseeritav summa, prognoosi kohaselt on 7%. Koolitoidu arvestusliku maksumuse, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuse ja huviharidustulu prognoosi on suurendatud 7%. Lisanduvad Harju Maakonnaraamatukogu kaudu kohaliku omavalitsuse raamatukogude komplekteerimiseks sihtfinantseerimisega saadavad raamatud, mis on planeeritud 2018. a tasemel.

Ülejäänud toetustest on kajastatud kirjel „Muud saadavad toetused tegevuskuludeks.“ Muuhulgas on sellel kirjel kajastatud toetus Rahandusministeeriumilt õpetajate õppelaenude hüvitamiseks, sihtfinantseering Sotsiaalkindlustusametilt raske ja sügava puudega laste tugiisikuteenusele ning Haiba Lastekodule laekuv tegevustoetus Harjumaa Omavalitsuste Liidult. 2018. aasta eelarvest kantakse üle Päästeametilt laekunud sihtfinantseering projektiks Kodud korda ja Saue Noortekeskuse õueala- ja skatepargi laiendamiseks saadud riigieelarveline toetus regionaalseteks investeeringuteks. Kirjele „Muud saadavad toetused tegevuskuludeks“

lisanduvad aasta sees jooksvalt sihtfinantseerimisena saadud vahendid. 2019. aasta eelarvetulude prognoosis ei ole arvestatud mitmesuguseid ühekordseid sihtotstarbelisi toetusi jooksvate kulude katteks, kuna need on raskesti prognoositavad ja reeglina kaasneb nendega eelarves täiendav sihtotstarbeline kulu, mistõttu tervikuna ei ole eelarve tasakaal sellest mõjutatud.

Ühinemistoetuse osale järgneb 2019. aastal osa summas 995 250 eurot. Koos juba 2017. aastal laekunud summaga (495 250 eurot) ja 2018. ning 2019. aastal laekuva ühinemistoetuse osamaksetega ulatub ühinemistoetus kokku 2 481 000 euroni.

2.4 Muud tegevustulud

Muud tegevustulud on 2019. aasta eelarvesse planeeritud summas 338 200 eurot (2018: 321 022 eurot). Muud tegevustulud moodustuvad 2019. aasta eelarve tulude mahust kokku 1,16%. Muud tegevustulud jaotuvad:

- Maavarade kaevandamisõiguse tasud vastavalt Keskkonnatasude seadusele;
- Vee erikasutustasu vastavalt Keskkonnatasude seadusele.

3. PÕHITEGEVUSE KULUD

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada vallas elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust, heakorda, valla teede ja tänavate korrashoidu, vallasisest ühistransporti, koolieelsete lasteasutuste, koolide, raamatukogude, kultuurikeskuste ja hooldekodu ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist ning korraldama vallas sotsiaalabi ja sotsiaalteenuseid. Saue valla 2019. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad **järgmisteks tegevusaladeks:**

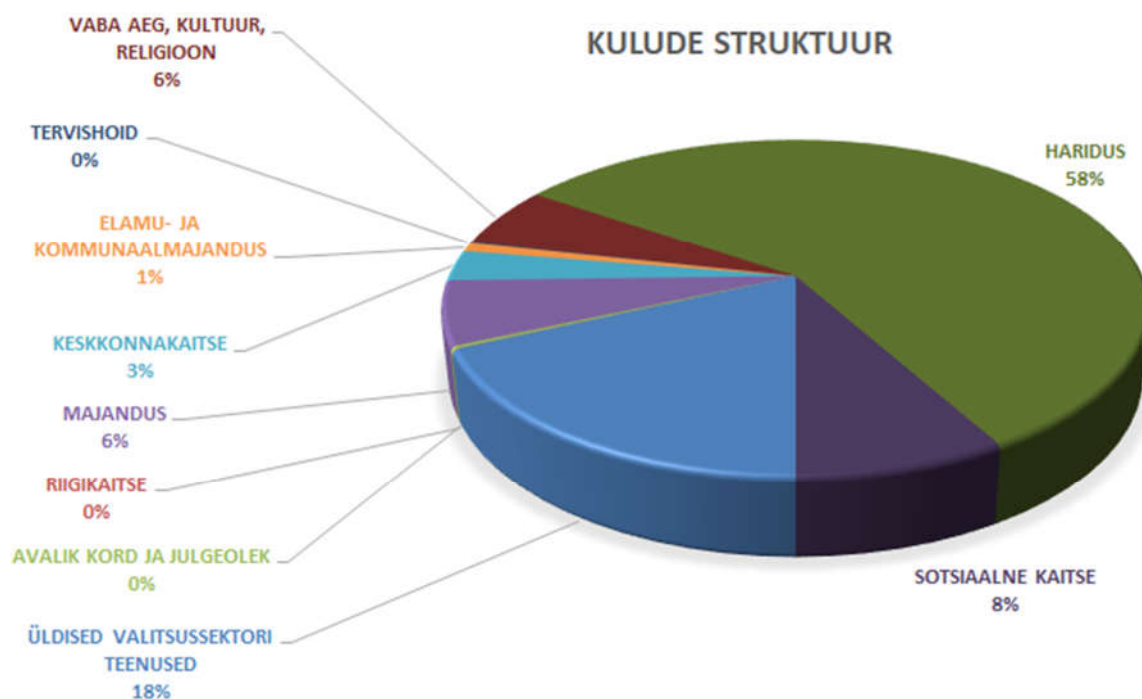
- **Üldvalitsemine** (vallavolikogu, vallavalitsus, reservfond, muud üldised teenused ja valitsussektori võla teenindamine, valitsussektori vahelised ülekanded);
- **Avalik kord ja riigikaitse** (avaliku korra tagamine turvafirma kaasabil, päästekomandode ja Kaitseliidu toetamine);
- **Majandus** (põllumajandus, maanteetransport, transpordikorraldus, territoriaalne planeerimine ja majanduse haldamine);
- **Keskonnakaitse** (maastikukaitse, jäätme- ja heitveekäitlus);
- **Elamu- ja kommunaalmajandus** (tänavavalgustus, hulkuvate loomadega seotud tegevus, veevarustus, elamu- ja kommunaalmajandus);
- **Tervishoid** (terviseedendus, avalikud tervishoiuteenused);
- **Vaba aeg** (sporditegevus, noorsootöö, huvialategevus, raamatukogud, kohalikud kultuuriüritused, klubide-seltside toetamine, vallaleht, valdkonna haldamine);
- **Haridus** (lasteaiad, koolid, lasteai- ja kooliteenuse ostmine teistelt kohalikelt omavalitsustelt, noorte huviharidus ja huvitegevus, koolitoit, koolitransport, valdkonna haldamine);
- **Sotsiaalne kaitse** (teenused ja toetused puuetega inimestele, eakatele, lastega peredele, riskirühmadele, hooldekodu ning päevakeskuse teenused, asendus- ja järelhooldus, valdkonna haldamine).

2019. aastal on põhitegevuse kuludes ette nähtud läbivalt järgnevad käsitlused:

- Käesolevas eelarves on prognoositud, et Vabariigi Valitsuselt tuleb 2019. aastal toetusfondist hariduskulude eraldist 7% enam. Kuna see on sihtfinantseerimine, siis suunatakse vastavatesse valdkondadesse enam vahendeid.
- Läbivalt on arvestatud võrreldes 2018. aastaga palgafondidesse kasvu 5% (mis jääb alla Rahandusministeeriumi 2019. aasta palgakasvu prognoosile 6,0%).
- Palgafondides on arvestatud teatav varu erinevateks asendustasudeks, preemiateks jne.
- On arvestatud täiendava rongiliikluse finantseerimisega (tagamaks 2018. aasta septembrist juurutatud soodustuste süsteemi jätkumise terve 2019. aasta jooksul).
- Vallavalitsusel on õigus peale eelarve kinnitamist volikogus kinnitada täiendavaid detailseid eelarveid allasutustele. Ka võimaldab see vallavalitsusel piirata allasutustel kulude tegemist. Eesmärgiks on võimaldada seeläbi vallavalitsusel teha enne eelarve täielikku realiseerimist selle eelduseks vajalikke reforme (eeskätt struktuuri- ja palgareforme). Praktikas tähendab see võimalust piirata mingiks ajaks allasutuste personalikulude kasv (aasta baasil) ja võimalust seada allasutustele nõue, et nad peavad kõik ühekordsed majandamiskulud (mis ületavad 5 000 eurot) täiendavalt kooskõlastama vallavalitsusega.
- Vallavalitsuse asutustel on lubatud põhitegevuse tulude kavandatust suuremas mahus täitmise korral ületada täiendavate tulude summas eelarves ettenähtud põhitegevuse kulusid.

2019. aasta eelarves on kulude struktuuris oluline muudatus - alates 2019. aastast eelarvestatakse Saue Vallavarahalduse ja IT osakonna kulusid ning investeeringuid eraldi üksustena. Seoses sellega ei ole võimalik võrrelda 2019. aasta eelarvet 2018. aasta eelarvega (kuna kulude väljaviimise tõttu näitab kõigis valdkondades kulude vähenemist). Võrdlemise teostamiseks on eelarve seletuskirjale lisatud Tabel 28, kus IT ja Saue Vallavarahaldusega seotud kulud on jagatud endise metoodika alusel allüksuste vahel, mis annab ülevaate tegelikest suurenemistest ja/või vähenemistest.

Joonis 2. Kulude struktuur

Põhitegevuse kulud kokku moodustavad 32,3 miljonit eurot (2018: 29,6 miljonit eurot), mis on 8,5% rohkem kui eelmisel aastal. Tegevusalade täpsem tutvustus on esitatud alapeatükkides 3.1-3.9.

Tabel 3. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi 2018-2019 (eurodes)

Nimetus	2018 eelarve	2018 9 kuud	2019 eelarve	Muutus
KULUD KOKKU	29 676 056	19 684 740	32 267 700	8,5%
Antavad toetused	5 056 224	3 059 818	5 981 100	18,3%
Muud tegevuskulud	24 619 832	16 624 922	26 286 600	6,5%

Tabel 4. Kulud valdkondade lõikes

KULUD	2018 eelarve	2018 9 kuud	2019 eelarve	Muutus
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	2 677 851	1 780 701	5 868 500	119%
RIIGIKAITSE	10 000	7 000	6 900	-31%
AVALIK KORD JA JULGEOLEK	39 461	28 861	82 200	108%
MAJANDUS	1 746 184	1 018 779	1 960 500	13%
KESKKONNAKAITSE	968 203	823 571	950 700	-2%
ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	555 579	382 892	284 900	-49%
TERVISHOID	19 200	53 147	34 700	81%
VABA AEG, KULTUUR, RELIGIOON	2 190 246	1 582 511	1 908 700	-13%
HARIDUS	18 601 110	12 338 220	18 513 100	-1%
SOTSIAALNE KAITSE	2 868 221	1 716 747	2 657 500	-8%
KULUD KOKKU	29 676 055	19 732 429	32 267 700	8%

3.1 Üldvalitsemine

Kulutusi on ette nähtud Saue Vallavolikogule, Saue Vallavalitsusele, lisaks kulud muudele üldistele valitsussektori teenustele.

Tabel 5. Põhitegevuse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
01		ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	5 868 500
01111		Linna-ja vallavolikogu	184 800
	50	Tööjõukulud	176 200
	55	Majandamiskulud	8 600
01112		Linna-ja vallavalitsus	1 802 200
	45	Muud toetused	17 200
	50	Tööjõukulud	1 390 900
	55	Majandamiskulud	388 300
	60	Muud tegevuskulud	5 800
01114		Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond	49 500
	60	Muud tegevuskulud	49 500
0133001		Tsentraliseeritud IT	751 900
	50	Tööjõukulud	140 500
	55	Majandamiskulud	611 400
0133002		Tsentraliseeritud Varahaldus	3 023 100
	50	Tööjõukulud	639 700
	55	Majandamiskulud	2 383 400
01600		Muud üldised valitsussektori teenused	54 000
	45	Muud toetused	54 000

01800		Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris	3 000
	55	Majandamiskulud	3 000

3.1.1 Saue Vallavolikogu

- Personalikuludes on planeeritud 27 volikogu liikme töötasu koos maksudega, sh komisjonide esimeeste, komisjoni lihtliikmete ning võõrliikmete tasud koos maksudega. Kulud on planeeritud arvestusega, et tasud volikogus on aastal 2019. samad kui need olid 2018. aastal.
- Majandamiskuludesse on planeeritud administreerimiskulud, lähetuskulud, koolituskulud jt.

3.1.2 Saue Vallavalitsus

- Sihtfinantseerimise kuludena kajastatakse sihtfinantseerimisena Civitta Eesti AS-i korraldatava „Ajujahi“ konkursil edukalt esinenud meeskondadele makstavaid preemiad koos maksudega (preemiad summades 3 000 eurot ja 2 000 eurot) ning Civitta Eesti AS-ile konkursi elluviimise toetamiseks vahendid (6 250 eurot) ja 6 150 eurot mitmesuguste esindusürituste preemiateks.
- Personalikuludesse on planeeritud koosseisuliste ametnike-töötajate palgakulud ja palgaliste vallavalitsuse liikmete ametikohtade töötasud koos maksudega. Vallavalitsuse personalikuludele on lisatud 5%-line kasv eelarve koostamise ajal olnud Vallavalitsuse koosseisu ametipalkadelt. Vallavalitsuse personalikuludesse on arvatud ka 0,5 kuu kulude varu katmaks parimate motiveerimist ning vajadusel asendustasude kulusid töötajate haigestumisega ja puhkamisega seoses. Ka on kuludes ette nähtud vajalikud vahendid töötajatele sporditoetuse maksmiseks ja vastavateks maksukohustusteks, maksustatavateks autokompensatsioonideks.
- Majandamiskuludesse on planeeritud administreerimiskulud, lähetus- ja koolituskulud, inventarikulud, tervishoiukulud jt.

3.1.3 Reservfond

Vastavalt Saue valla finantsjuhtimise korrale eraldatakse reservfondi kuni 1% põhitegevuse kulude mahust. Saue valla 2019. aasta eelarves on arvestatud reservfondiks 49 500 eurot, mis moodustab ca 0,2% põhitegevuse kulude mahust.

3.1.4 Tsentraliseeritud IT

- Saue Vallavalitsuse struktuuris olev arendusosakond korraldab valla asutuste infotehnoloogiavahendite soetust ning pakub vallavalitsusele ja valla allasutustele IT tugi-, hooldus- ja arendusteenuseid. Eelarve kuludesse on planeeritud valdkonna töötajate töötasud koos maksudega.
- Infotehnoloogiakuludesse on planeeritud olemasolevate seadmete ning uute seadmete rendilepingud (süle- ja lauaarvutid, miniarvutid, tahvelarvutid, projektorid, telerid jm) ja väikevahendite (klaviatuurid, hiired, dokid, mobiiltelefonid, UPSid jm) soetus. Samuti on

infotehnoloogiakuludesse planeeritud tarkvara ja teenuste kuutasud, arendustellimused (ARNO, kinnisvarahalduse tarkvaralahendus, GIS, raamatupidamine, personal, dokumendihaldus, e-vormid, kliendiportaal, vallavalitsuse infohaldussüsteem jne), andmesideseadmete hankimiseks (tulemüürid, swichid, wifi-seadmed) ja andmesideühenduste ehituseks (nii hoonete sisesed tööd kui hoonete ühendamine andmesidevõrguga).

3.1.5 Tsentraliseeritud varahaldus

- 2018. aastal ühinemise järgselt otsustati, et on otstarbekas vallale kuuluva vara haldamine viia kogu valla territooriumil ühtsetele alustele. Endine Saue Linnavarahaldus reorganiseeriti ja nimetati ümber Saue Vallavarahalduseks. Asutuse tegevuse eesmärgiks on hoonestatud kinnistute (sh koolid, lasteaiad, raamatukogud jt hooned ning nende juurde kuuluvad teenindusmaad, samuti korteriomandid) haldamine, hooldamine ja remont. Suurema osa hoonete hooldamiseks vajalikest teenustest (nt vee-kanalisatsiooni, elektri ja ventilatsioonisüsteemide ning liftide hooldus) ostab Vallavarahaldus sisse teenusepakkujatelt. Osad hanked (nt välikoristus, muruniitmine, mänguväljakute hooldus, turvateenus, kindlustus) tehakse koostöös vallavalitsuse majandus- ja tugiteenuste osakonnaga. Sisekoristus ostetakse sõltuvalt objekti asukohast kas sisse või lahendatakse oma palgal olevate töötajatega.
- Saue Vallavarahalduse eelarvesse on planeeritud vallale kuuluvate hoonete, kinnistute ja ruumide ülalpidamiskulud, ametiautodega seotud kulud ning asutuse töötajate töötasud koos maksudega ja asutuse administreerimiseks vajalikud kulud.
- Hoonete, kinnistute ja ruumide majandamiskulud on eelarvesse prognoositud hinna- või tarbimismahu kasvuga järgmiselt: küttekulud +3%, valveteenused +10%, kütusehinna tõusuks on eelarvesse planeeritud ca +25%.
- Uute hoonete haldamisega seotud kuludena on eelarvesse planeeritud 50 eurot/m² kohta Laagri tervisekeskuse kulud (12 kuud) ja Saue tervisekeskuse kulud (6 kuud).

3.1.6 Muud üldised valitsussektori teenused

Muude valitsussektoriteenustena on kajastuvad omavalitsusliitude liikmemaksud.

3.2 Riigikaitse ja avalik kord

Eelarvesse on planeeritud lepingulise kohustuse katmiseks kulud Kaitseliidu Harju Maleva tegevuse toetamiseks. Jätkatakse ruumide rentimist politseile, patrullteenuse ostmist valla eri piirkondades ning avalike valvekaamerate hooldust. Nähakse ette hädaolukorraks vajaliku varustuse soetus ning kriisireguleerimise õppuste korraldamine. Planeeritud on reserv abipolitseinike tegevuse ning vabatahtlike päästjate toetamiseks.

Vabatahtlike päästeseltside tegevustoetust on võimalik taodelda:

- päästesõidukite remondiks ja hoolduseks (sh varuosade ost, liikluskindlustus)
- tulekustutusvarustuse soetuseks, hoolduseks ja remondiks (sh varuosade ost)
- isikkoosseisu varustuse soetuseks ja hoolduseks
- päästede-poo ruumide ülalpidamiseks (sh ruumide remont ja laiendamine, elektrikulu)

Tabel 6. Riigikaitse ja avaliku korra kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
02		RIIGIKAITSE	6 900
02500		Muu riigikaitse	6 900
	45	Muud toetused	6 900
03		AVALIK KORD JA JULGEOLEK	82 200
03600		Muu avalik kord ja julgeolek	82 200
	45	Muud toetused	17 900
	55	Majandamiskulud	64 300

3.3 Majandus

Majanduse kuludesse on planeeritud maakorralduskulud, teede ja tänavate korrashoiukulud, liikluskorralduskulud, valla siseliinide käigushoidmise kulu, kulu rongitranspordile ja muule ühistranspordile ning kulu arendusprojektidele (projekteerimiskulud, strateegiadokumentide koostamine jt).

Tabel 7. Majanduse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
04		MAJANDUS	1 960 500
04210		Põllumajandus	39 700
	55	Majandamiskulud	39 600

	60	Muud tegevuskulud	100
04510		Maanteetransport	290 100
	55	Majandamiskulud	290 100
04512		Ühistranspordi korraldus	931 700
	41	Sotsiaaltoetused	3 000
	45	Muud toetused	861 300
	55	Majandamiskulud	67 400
04740		Üldmajanduslikud arendusprojektid	71 300
	55	Majandamiskulud	71 300
04900		Muu majandus	627 700
	50	Tööjõukulud	621 500
	55	Majandamiskulud	6 200

3.3.1 Põllumajandus

Selle eelarve tegevusala all kajastatakse valla poolt omandatavate maade (eelkõige teede alused maad) katastriüksuste moodustamise kulud ning ka vallale kuuluvate katastriüksuste võõrandamiseks või majandustegevuse muutmiseks vajalike ettevalmistustega seotud maamõõtmiskulud.

3.3.2 Maanteetransport

Tegevusalal kajastatakse teede remondi ja hooldusega seotud kulud. Avalike teede hoolduse ja remondi eesmärgiks on tagada avalike teede seisunditaseme vastavus seaduses ja selle rakendusaktides sätestatud nõuetele. Teede suvise hoolduse ja remondi võib jagada kaheks: kruuskattega teede hoolduseks ja mustkatttega teede hoolduseks. Suvises teehoolduses teostatakse järgmisi hooldetegevusi: teede seisukorra monitooring, greiderdamine ja vajadusel materjali pealevedu (eesmärgiks on greiderdada kõiki kruusateid vähemalt 2 korda kuus, kui ilmastiku- ja teeolud võimaldavad või nõuavad), teede tolmutõrje, teeäärte niitmine.

Kruuskattega teede hooldus hõlmab ka ühekordse iseloomuga töid: kraavituse parandamine, võsaraie ja raadamine, teetruupide remont ja asendamine, teeservadelt liigse materjali äravedu ja teeäärte planeerimine.

Mustkattega teede hooldus jaguneb üldjoontes kaheks: asfaldiaukude remont augu väljafreesimisega või patcher-meetodil ja teiseks preventiivsed tegevused teekatte seisundi säilitamiseks ja eluea pikendamiseks (eeskätt tee kaitsev pindamine). Kaitsvaid kuumpindamistöid katete eluea pikendamiseks on plaan teostada üle valla. Täpsemad kaitsmist vajavad lõigud valitakse teedespetsialisti poolt kevadel.

Liikluskorralduse kulude eesmärgiks on tagada liiklusohutus ja kõikide liikluskorraldusvahendite vastavus seaduse nõuetele. Eelarves on kavandatud kulud uutele liiklusmärkidele, samuti vanade amortiseerunud liiklusmärkide uuendamiseks, joonimistöedeks (parkimiskohad, peatumise keeld, kiirusepiirang, võrdõiguslike teede ristmik, nn täristijoonte rajamine), teede- ja tänavasiltide ja valla tähiste asendamiseks, viidamajanduse korrastamiseks (valla ja külade sildid, talude tähised avalikele teedele). Liikluskorralduse all kavandatakse ka ohutust tõstvate rajatiste (pandused, peeglid jms) ehitust, bussiootepaviljonide remonti (lõhutud klaaside ja konstruktsioonide asendamine) jms.

3.3.3 Transpordikorraldus

Transpordikorralduse eelarves on kajastatud järgmised kulud:

- 1) Vallapoolne subsiidium ÜTK-le siseliinide, liini 112 ning liini 191 tööshoidmise eest;
- 2) Vallapoolne subsiidium Tallinnale piiriüleste linnaliinide eest;
- 3) Vallapoolne subsiidium Elronile soodustuse eest;
- 4) Elroni soodustuste süsteemi tööshoidmise kulu.

Transpordikorraldusele on koondatud ka õpilaste kooli transportimise kulud - perioodipiletid Elroni rongides ja piletite kompenseerimine kommerts- ja kaugliinidel.

Arvestatakse suuremaid kulusid ühis- ja koolitranspordi korraldamisele. Muuhulgas nähakse ette täisaastale uue koolibussiliini kulud ja täpsustatakse rongiliiklusele antavaid toetusi.

3.3.4 Üldmajanduslikud arendusprojektid ja territoriaalne planeerimine

Sellel kirjel on kajastatud eelkõige erinevad projekterimiskulud. Kuna esineb jooksvaid vajadusi, mida ei saa otseselt ette planeerida (nt tekib võimalus taotleda siseriiklikke või eurotoetusi), siis on planeeritud vastavad vahendid kogumina.

Kulude eesmärgiks on koostada vajalik dokumentatsioon oluliste projektide elluviimiseks ning rahastada vallale vajalike haldusuuringute läbiviimist. Sisseostetavaks teenuseks on näiteks üldplaneeringu kaardi koostamine ning keskkonnamõtjude strateegiline hindamine.

3.3.5 Muu majandus

Muu majanduse all kajastatakse eelkõige majanduse halduse palgakulud. Muu majanduse majandamiskuludes kajastatakse erinevad administreerimiskulud, koolituskulud, sõidukite ülalpidamiskulud, isikliku auto kompensatsioonid (sh maksustatavateks autokompensatsioonideks), heakorratööd, kindlustuskulud ja infotehnoloogiakulud (sh arendustööd). Kulude tõus tuleneb eelkõige infotehnoloogilisest arendustööst.

3.4 Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse all on kulud on jäätme- ja heitveekäitlusele, avalike alade ja parkide puhastamiseks.

Tabel 8. Keskkonnakaitse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
05		KESKKONNAKAITSE	950 700
05100		Jäätmekäitlus	49 500
	55	Majandamiskulud	49 500
05101		Avalike alade puhastus	354 400
	55	Majandamiskulud	354 400
05200		Heitveekäitlus	101 100
	45	Muud toetused	29 700
	55	Majandamiskulud	71 400
05400		Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	445 700
	45	Muud toetused	59 400
	55	Majandamiskulud	386 300

3.4.1 Jäätmekäitlus

Kulud on planeeritud isetekkeliste prügistuskohdade koristamiseks, avalike jäätmekonteinerite remondiks ja hoolduseks ning nende ümbruse korrashoiuks.

Eesmärgiks on tagada Saue valla jäätmekäitlus vastavuses Jäätmeseaduses, selle rakendusaktides ja valla jäätmekavas sätestatuga. Valdkonna kuludeks on jäätmete sorteeritud kogumise, isetekkeliste prügimägede koristamine, Pääsküla jäätmejaama kasutamine kokkuleppel Tallinna Keskkonnaametiga, jäätmeteadlikkuse tõstmine, kevadise ja sügise suurepuhastuse ning ohtlike jäätmete kogumisringi korraldamine. Jäätmekäitluse alla kuulub tänavainventari (prügikastid) remont ja asendamine. Lisaks on selle tegevusala all kajastatud ka kulutused „Heakorra päevale“ ja liikumisele „Kodulinn kauniks.“

3.4.2 Avalike alade puhastus

Tegevusalal kajastatakse avalike alade, sh teede puhastamisega (sh taliteenistus) seotud kulud. Mustkattega sõidu- ning jalg- ja jalgrattateede suviseks puhastamiseks kasutatakse märgpuhastus- ja imurtehnoloogiat. Mustkattega teid puhastatakse vähemalt kuus korda aastas arvestusega maist kuni oktoobrini 1 kord kuus.

Taliteenistuse eesmärgiks on tagada avalike teede, avalikuks kasutamiseks tunnistatud erateede ning vastavalt volikogu poolt kehtestatud korrale lepinguliste erateede talvise seisunditaseme vastavus seaduses ja selle rakendusaktides sätestatud nõuetele. Teede talvine hooldus koosneb lumelükkamisest ning libedustõrjest. Vahel harva võib lumerohkel talvel vaja minna lume äravedu kitsastest kohtadest. Vallas on moodustatud neli talvise teehoolde piirkonda ning vastavalt oktoobris 2018 läbiviidud riigihankele sõlmitud lepingud võitnud firmadega. Viimaste aastate kogemus näitab, et taliteenistuse kulud kõiguvad aastate lõikes väga suures ulatuses ning täpset summat pole võimalik ette prognoosida. Seepärast võib sõltuvalt ilmastikuoludest ja tööde tegelikust mahust esineda vajadus tõsta kulusid ümber teede taliteenistuse ja teiste teehooldusega seotud eelarveridade vahel.

3.4.3 Heitveekäitlus

Heitveekäitluse eesmärgiks on tagada Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusest tulenev sademe- ja drenaaživee nõuetekohane käitlemine ning osaliselt ka sellest sõltuv jõgede hea seisund.

Vastavalt Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seaduse § 9 lõikele 2 lasub Saue Vallavalitsusel kohustus sõlmida vee-ettevõtjaga leping sademevee ärajuhtimiseks (sh rajatiste hoolduseks) ja puhastamiseks ning tuletõrjeveerajatiste hoolduseks. AS KOVEK on tunnistatud vee-ettevõtjaks enamikus valla tegevuspiirkondades. Antud kulurea all arvestatakse sademevee puhastite hooldust, torude läbipesu, sademevee- ja tuletõrje rajatiste remonti (nt ummistuste likvideerimine, purunenud kaevud ja luugid, hüdrantide remont jne) ja sademevee kraavide hooldust. Mõnede tihasumite kanalisatsioon on ajalooliselt osaliselt olnud ühisvoolne, lisaks filtreerub torustikku pinnasevesi. AS KOVEK peab maksma AS-le Tallinna Vesi reoveesüsteemi juhitava reovette jõudnud sademevee eest. Sademe- ja pinnasevee puhastamise eest klientidelt kehtivate seaduste alusel tasu võtta ei saa, seega on tasumise kohustus Saue vallal.

Samuti kuulub antud valdkonna kulude hulka Pääsküla, Vääna ja Keila jõe ning valla lõunaosa paisjärvede ja tiikide regulaarne hooldus (vajadusel suvine ühekordne veetaimede eemaldamine ujuvtehnikaga ja äravedu ladestuskohta, voolutakistuste likvideerimine, jõesaarte

ja kallasraja kujunduslik niitmine, võsa eemaldamine, vajadusel muda eemaldamine, sildade värvimine, truupide puhastamine, paisude hooldamine) jms. Tööde teostamine sõltub jooksva aasta ilmastikust ning veekogude tegelikust seisundist.

3.4.4 Bioloogilise mitmekesisuse kaitse, maastikukaitse ja haljastus

Bioloogilise mitmekesisuse kaitse, maastikukaitse ja haljastuse põhitegevuse kuludes on kavandatud eelkõige avaliku ruumi objektide (pargid, haljasalad, mängu-sportiväljakud jms) hoolduse kulud.

Kulude kavandamisel on arvestatud munitsipaalomandisse lisandunud ja lisanduvate maadega, regulaarse kõrg- ja madalhaljastuse hooldusega ning mängu-sportiväljakute olemasolevate vahendite-atraktsioonide iga-aastase hoolduse ning remondiga. Eesmärgiks on tagada valla ilus väljanägemine ning vallaelanikele võimalused meeldivaks, mitmekülgseks ja ohutuks ajaviitmiseks vabas õhus.

Sihtfinantseerimisena on kajastatud talgutoetused. Talgud on olulised ühistegevuse ja kodanikualgatuse toetamise seisukohalt ning vastav toetus sisaldub ka volikogu poolt kehtestatud toetuste jagamise korras. Lisaks on kajastatud ka toetus korteriühistutele oma korterelamute ümbruse korrastamiseks ning kenamaks muutmiseks, mida ühistud saavad samuti taotleda volikogu kehtestatud korra alusel.

Majandamiskuludena on kajastatud järgmised kulud:

- Avalike haljasalade hooldus (muru niitmine, prügi koristamine, prügikastide tühjendamine, lehtede riisumine ja äravedu, hekkide ja põõsaste lõikamine, lillede, põõsaste ja puude kastmine suveperioodil).
- Mänguväljakute ja sportiplatside hoolduse ja tehnilise ülevaatus, atraktsioonide remondi ning täiendamise kulud.
- Valla visuaalsele väljanägemisele suunatud kulud - lillede ostmine Laagri alevikku ning Saue linna (sh tänavaamplid, lillekastid, suvelilled haljasaladel) ja teistesse alevikesse-küladesse, väikevormide paigaldus ja hooldus (nt pinkide-prügikastide hankimine ja remont-värvimine), puude-põõsaste istutamine, muruparandused jms.
- Võimalikud erakorralised kulud (nt kuivanud või ohtlike puude raie avalikult maalt, erakorralised võsalõikustööd, ühekordsed niidutööd jne).

Kuna valla keskusesse on viimaste aastatega rajatud mitmeid uusi parke, suurenevad vastavalt kulud. Lisandunud on mitmed piirkonnad mis varasemalt pole olnud heakorralepingutega kaetud.

3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus

Elamu- ja kommunaalmajanduse kuludes on veevarustuse, tuletõrjevee ning tänavavalgustuse tagamise kulud.

Tabel 9. Elamu- ja kommunaalmajanduse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
06		ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	284 900
06300		Veevarustus, tuletõrjevesi	44 600
	55	Majandamiskulud	44 600
06400		Tänavavalgustuse remont ja ehitus	240 300
	55	Majandamiskulud	240 300

3.5.1 Veevarustus, tuletõrjevesi

Veevarustuse eelarvesse on planeeritud tuletõrjeveevõtukohtade märgistamine ja tuletõrjemahutite soetus ja paigaldus.

3.5.2 Tänavavalgustus

Tänavavalgustuse kulude all on kajastatud elektrikulu tänavavalgustusele, valgustusrajatiste jooksev remont ja hooldus (lampide vahetamine, säästlikumate LED-lampide kasutuselevõtt, kilpide, kaablite, automaatika jne uuendamine, uued postid). Tänavavalgustusrajatise hooldab ja remondib AS KOVEK.

3.6 Tervishoid

Tervishoiukuludes on kajastatud kulud nõustamis- ja lepitusteenustele, erinevatele teraapiatele ning lastekaitsespetsialistide ennetustööks vajalike teenuste sisseostuks. Eelarve suurenemine on tingitud abi- ja teenusevajajate arvu ning erinevate teenuste pakkumise vajaduse kasvust.

Tabel 10. Tervishoiu kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
07		TERVISHOID	34 700
07400		Avalikud tervishoiuteenused	34 700
	55	Majandamiskulud	34 700

3.7 Vaba aeg ja kultuur

Kulutusi on ette nähtud vaba aja-, spordi- ja kultuuriasutustele ning -tegevustele.

Tabel 11. Vaba aeg ja kultuur kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
08		VABA AEG, KULTUUR, RELIGIOON	1 908 700
0810203		Saue Spordikeskus	101 100
	50	Tööjõukulud	51 700
	55	Majandamiskulud	49 400
0810204		OÜ Saue Spordirajatised	41 300
	55	Majandamiskulud	41 300
0810709		Saue Noortekeskus	254 600
	45	Muud toetused	200
	50	Tööjõukulud	194 800
	55	Majandamiskulud	59 600

081090		Vaba aja üritused (sh seltsitegevus)	679 000
	45	Muud toetused	585 400
	55	Majandamiskulud	93 600
0820101		Turba Raamatukogu	30 000
	50	Tööjõukulud	20 400
	55	Majandamiskulud	9 600
0820102		Saue Vallaraamatukogu	88 800
	50	Tööjõukulud	56 900
	55	Majandamiskulud	31 900
0820103		Kernu Raamatukogu	12 300
	50	Tööjõukulud	6 700
	55	Majandamiskulud	5 600
0820104		Laitse Raamatukogu	10 100
	50	Tööjõukulud	7 000
	55	Majandamiskulud	3 100
0820105		Riisipere Raamatukogu	31 400
	50	Tööjõukulud	19 200
	55	Majandamiskulud	12 200
0820106		Ääsmäe Raamatukogu	61 400
	50	Tööjõukulud	45 800
	55	Majandamiskulud	15 600

0820107		Saue linna Raamatukogu	79 400
	50	Tööjõukulud	57 400
	55	Majandamiskulud	22 000
0820108		Ruila Raamatukogu	22 000
	50	Tööjõukulud	15 200
	55	Majandamiskulud	6 800
0820109		Hüüru Raamatukogu	7 200
	50	Tööjõukulud	300
	55	Majandamiskulud	6 900
0820201		Saue valla Kultuurikeskus	110 600
	50	Tööjõukulud	57 800
	55	Majandamiskulud	52 800
0820202		Nissi Kultuurikeskus	124 600
	50	Tööjõukulud	85 500
	55	Majandamiskulud	39 100
0820203		Kernu valla Rahvamaja	126 200
	50	Tööjõukulud	86 700
	55	Majandamiskulud	39 500
08300		Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	65 300
	50	Tööjõukulud	15 700
	55	Majandamiskulud	49 600

08400		Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	7 700
	45	Muud toetused	7 700
08600		Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	55 700
	50	Tööjõukulud	55 700

3.7.1 Sporditegevus

Sporditegevust ja -üritusi vallas koordineerib Saue Spordikeskus. Asutuse kuludes sisalduvad muuhulgas ka erinevate meistrivõistluste korraldamine (korvpall, male ja kabe, lauatennis, orienteerumine, võrkpall, ujumine, discgolf, sulgpall, koroona, jalgpall, kergejõustik), milles omavalitsused võistlevad Harjumaa Omavalitsuste Liidu suve- ja talvapäevadel ning Kernu staadioni majandamiskulud.

Saue vald omab OÜ-d Saue Spordirajatised, mille tegevuseks on 2018-2019. a Saue spordihalli rajamine ja olemasoleva ujula rekonstrueerimine. Rajatava spordihalli pindala on 5000m². Sinna on projekteeritud sisejalgpalliväljak, kergejõustikuala, jõusaal ja rühmatreeningute ruumid. Objekti valmimise tähtaeg on 31. august 2019.

3.7.2 Noorsootegevus

Noorsootegevust koordineerib vallas Saue Noortekeskuse, mis 2019. aastal koondab enda alla ka valla teiste piirkondade Haiba, Turba ja Riisipere noortekeskuste tegevuse. Noortekeskuse eelarve suureneb aasta kestel projektmeetmete abil saadavate toetuste võrra.

3.7.3 Vaba aja üritused ja seltsitegevus

Vaba aja üritustena on kajastatud ülevallaliste ürituste korraldamisega seotud vastuvõtu-, esindus- ja korralduskulud.

Tabel 12. Ülevallalised üritused 2019 (eurodes)

Ürituse sisu	Aasta eelarve
Volikogu esimehe ja vallavanema vastuvõtt EV aastapäeva puhul	21 000
Saue valla sünnipäev	3 200

Õpetajate päeva tunnustusüritus	18 000
Mittetulundusühingute tunnustusüritus	15 000
Saue valla laululaps	3 200
Laagri kohvikutepäev	3 200
Spordiüritused (rattaretk, jüriööjooks, sügisjooks)	9 600
Kogukonnatelk	3 200
Laulu- ja tantsupidu	12 000
Ülevallaliste ürituste turundus ja reklaam	2 000
Reserv	3 200
Kokku	93 600

Seltsitegevuses kajastatakse eraisikutele ja mittetulundusühingutele antavad toetused, sh andeka sportlase toetus, tegevustoetus, projektitoetus, ühekordne toetus.

Andekate noorsportlaste toetamiseks Saue Vallavolikogu 22. veebruari 2018. a määruse nr 17 „Saue valla Sportlaste toetamise kord“ alusel on eelarvesse planeeritud 30 000 eurot. Toetuse andmise eesmärgiks on spordimeisterlikkuse tõstmine, Saue valla sportlaste edukas esinemine tiitlivõistlustel ja sportlaste tunnustamine heade tulemuste eest. Andekate sportlaste toetuste mahu suurenemise tingib asjaolu, et ühinenud valla andekate sportlaste arv on prognoositust suurem.

Saue Vallavolikogu 27. septembri 2018. a määrus nr 45 „Saue valla asumiseltside ning kogukondlike ühistevõetuste toetuste eraldamise tingimused ja kord“ reguleerib Saue valla eelarvest kultuuri, spordi, noorsootöö ja vaba aja tegevusteks toetuse eraldamist. Määruse alusel makstavate toetuste eelarve on kuni 5% Saue valla eelarvesse planeeritud tulumaksu laekumisest. Määruse alusel makstakse Saue vallas elanikele ning Saue vallas tegutsevatele mittetulundusühingutele ja sihtasutustele tegevustoetust, projektitoetust ja ühekordset toetust.

Tegevustoetused

Tegevustoetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja tegevuse igapäevaseks korraldamiseks, tutvustamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamiseks eraldatav toetus, mille tegevused on suunatud avalikkusele ning on Saue Vallavalitsusega kokku lepitud.

Esmatasandi tõmbekeskuses tegutsevateks tegevustoetuse taotlejateks on Vanamõisa, Hüüru, Ääsmäe, Laitse. Teise tasandi keskustena on tegevustoetuse saajateks Ellamaa, Kiia, Koidu, Lehetu, Maidla, Ruila, Jõgisoo, Tuula, Valingu ja Aila külaseltsid. Kolmanda tasandi tõmbekeskusteks on Koppelmaa ja Muusika.

Tegevustoetusteks on eelarvesse planeeritud 333 310 eurot.

Tabel 13. Tegevustoetused

Taotleja	Aasta eelarve
MTÜ Ellamaa külaarenduskeskus	13 400
MTÜ Hüüru külaselts	49 700
MTÜ Kiia küla noortekeskus	1 300
MTÜ Koidu külaselts	7 000
MTÜ Koppelmaa küla selts	960
MTÜ Laitse seltsimaja	58 000
MTÜ Lehetu külaselts	17 000
MTÜ Maidla külaselts	18 900
MTÜ Ruila mõis	20 890
MTÜ Saue-Jõgisoo haridusselts	22 000
MTÜ Tuula tutulus	18 000
MTÜ Valingu ja Aila külaselts	13 300
MTÜ Vanamõisa küla	49 400
MTÜ Ääsmäe külakogu	42 500
MTÜ Muusika külaselts	960

Selle tegevusala all on ka vahendid Ääsmäe Kultuuri ja Spordi SA-le, mis tegeleb Ääsmäe piirkonnas noorte huvitegevuse ja spordiringide korraldamisega ning Ääsmäe noortekeskuse Exit majandamisega, sihtfinantseerimine MTÜ-le Muusikaselts Nissi Trollid, mis pakub endise Nissi valla territooriumil lastele muusikalist huviharidust, tegevustoetus MTÜ-le Rahvaspordiklubi Kuuse kasutuses olevate ruumide majanduskulude katmiseks ja avalike ürituste korraldamiseks. Tegevustoetuste raames on eelarvesse planeeritud spordi-, kultuuri- ja noorsootööks 115 816 eurot.

Taotleja	Aasta eelarve
Ääsmäe Kultuuri ja Spordi SA	34 000
MTÜ Rahvaspordiklubi Kuuse	14 000

MTÜ Muusikaselts Nissi Trollid	63 816
--------------------------------	--------

Ühekordsed toetused

Ühekordsete toetuse saajad selguvad eelarveaastal jooksvalt. Ühekordne toetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja ürituse ühekordseks korraldamiseks, uue idee algatamiseks, mõnest fondist rahastatava projekti kaasfinantseerimiseks või talgute läbiviimiseks eraldatav toetus sihtotstarbelise tegevuse elluviimiseks. Ühekordse toetuse ülempiir on 1 600 eurot. Ühekordsete toetuste reserviks on planeeritud 23 081 eurot.

Projektitoetused

Projektitoetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja tegevuse korraldamiseks eraldatav projektipõhine toetus sihtotstarbelise tegevuse elluviimiseks. Projektitoetuse ülempiir ühele taotlejale kokku on 3 200 eurot aastas. Projektitoetuste taotlused vaatab vallavalitsus läbi ning esitab vallavolikogu kultuuri-, haridus- ja spordikomisjonile kinnitamiseks enne vallaeelarve vastuvõtmist. Projektitoetuste saajatena käsitletakse ka invaühingut ja eakate ühendusi. Projektitoetusteks on planeeritud 77 554 eurot, reserviks 9 639 eurot.

Tabel 14. Projektitoetused

Taolteja	Aasta eelarve
MTÜ Akropesa	1 600
MTÜ Harju Jalgpallikool	3 200
MTÜ Kernu Kadakas	2 704
MTÜ Laagri Tennisekool	1 200
MTÜ Saue Jalgpalliklubi	3 060
MTÜ Saue Tammed	3 200
MTÜ Hüüru Sügiskuld	3 000
MTÜ Nissi valla pensionäride ühendus	3 000
MTÜ Eakate Naiste Selts Pihlamari	3 000
MTÜ Ääsmäe pensionäride ühendus Sügis	3 000
MTÜ rahvatantsuselts Laagri Leegid	3 200
MTÜ Saue valla mänguteater	1 850
MTÜ Wannamoisa segakoor	3 200
Piret Kunts	3 200
MTÜ Hüüru Külaselts	2 500
MTÜ Saue Autoklubi	2 000
Jonel Pöld	2 960
MTÜ Kultuuri, hariduse ja spordi selts	2 000
MTÜ Laagri Tennisekool	2 000

MTÜ Saue Tenniseklubi	780
MTÜ Pere Heaks	3 200
MTÜ Laagri Kogukond	3 200
MTÜ Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester	2 000
MTÜ Kultuuriselts Nissi Särts	1 600
Arvo Vardja	3 200
MTÜ ratsaklubi Ruila Tall	3 200
MTÜ Töösõppe Ühing	900
MTÜ Vanamõisa küla	3 200
MTÜ Riisipere Kultuuriselts	3 200
MTÜ Saue linna Invaühing	3 200

Projektitoetuste 2019. aasta eelarve võrdlemine 2018. aastaga ei anna õiget tulemust, kuna nelja omavalitsuse ühinemise esimesel 2018. aastal said endise Saue valla mittetulundusühingud projektitoetust Saue Vallavolikogu 30.12.2010. a määruse nr 31 alusel ning endise Saue linna mittetulundusühingud spordi- ja kultuuritegevuse toetust vastavalt Saue Linnavolikogu 23.09.2010. a määrusele nr 16 ja 16.12.2010. a määrusele nr 19.

3.7.4 Raamatukogud

Saue vallas tegutseb kaheksa rahvaraamatukogu: Ääsmäe Raamatukogu, Kernu Raamatukogu, Laitse Raamatukogu, Riisipere Raamatukogu, Ruila Raamatukogu, Saue linna Raamatukogu, Saue Vallaraamatukogu (haru Hüüru Raamatukogu), Turba Raamatukogu.

Vallaeelarvest kaetakse töötajate töötasud, teenuse osutamiseks vajalikud majandamiskulud ja investeeringud ning osaliselt ka teavikute komplekteerimiskulud. Teavikute komplekteerimiseks lisandub täiendav riigipoolne eraldis.

Riisipere Raamatukogu kulud suurenevad, kuna sisustamist vajab raamatukogu kasutusse antav uus ruum. Saue Vallaraamatukogu personali jaoks kohandatav ruum vajab remonti ning invajuurdepääsu rajamist. Kavas on korteri remont, milles tegutseb Laitse Raamatukogu.

3.7.5 Kultuurikeskused

Saue vallas tegutsevad: Kernu valla Rahvamaja, Nissi Kultuurikeskus (Riisipere ja Turba kultuurimajad), Saue valla Kultuurikeskus (Laagris). Kultuurikeskuste tegevuse eesmärgiks on pakkuda võimalusi erinevatele sihtgruppidele vaba aja sisustamiseks ja huvitegevusega tegelemiseks.

Kernu valla Rahvamaja majandamiskulude suurenemine on tingitud rahvamaja saalitoolide vahetusega seotud kuludest. Nissi Kultuurikeskuse ja Saue valla Kultuurikeskuse tegevustesse on lisandunud eakate jõulupeo ja Saue valla sünnipäeva kontsertide korraldus.

3.7.6 Muu vaba aeg, kultuur ja religioon

Ringhäälingu- ja kirjastamiskulu all kajastatakse valla ajalehe küljendamise, trükkimise ja muud väljaandmisega seotud kulud ning kojukande kulud. Kulud jäävad 2018. a võrreldes samale tasemele. Religiooni eelarvesse on planeeritud kehtiv lepinguline kohustus Saue kirikule ja toetus Nissi kirikule. Muu vaba aja eelarvesse on planeeritud kultuurivaldkonna töötajate töötasud koos maksudega.

3.8 Haridus

Haridusvaldkonna kulude eesmärk on tagada Saue valla lastele tingimused alushariduse ja põhihariduse omandamiseks ning soodustada õpilaste huviharidusega tegelemist. Eesmärgi saavutamiseks peab Saue Vallavalitsus 1 gümnaasiumi (Saue Gümnaasium), 3 põhikooli (Ääsmäe Põhikool, Nissi Põhikool, Turba Kool), 2 lasteaed - põhikooli (Kernu Põhikool, Ruila Põhikool) ning 8 lasteaeda (Ääsmäe Lasteaed, Laagri Lasteaed, Nõlvaku Lasteaed, Riisipere Lasteaed, Saue lasteaed Midrimaa, Tuleviku Lasteaed, Turba Kooli lasteaed, Veskitammi Lasteaed). Samuti omab Saue vald OÜ-d Laagri Haridus- ja Spordikeskus, mille struktuuriüksusteks on Laagri Kool ja Laagri Huvikool.

Koostööd lasteaia- ja koolikohtade osas tehakse naaberomavalitsustega, eelkõige Tallinna ja Keila linnaga. Olulisel kohal on jätkuvalt koostöö erasektoriga, seda nii alushariduse, üldkeskhariduse kui ka huvihariduse osas.

Tabel 15. Hariduse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
09		HARIDUS	18 513 100
09110		Lasteaiatoit	220 000
	55	Majandamiskulud	220 000
0911000		Laagri Lasteaed	727 600
	50	Tööjõukulud	661 500
	55	Majandamiskulud	66 100

0911001		Laitse Lasteaed	291 800
	50	Tööjõukulud	268 500
	55	Majandamiskulud	23 300
0911002		Ääsmäe Lasteaed	434 700
	50	Tööjõukulud	402 100
	55	Majandamiskulud	32 600
0911003		Turba Lasteaed	228 800
	50	Tööjõukulud	204 200
	55	Majandamiskulud	24 600
0911004		Eralasteaiad, lapsehoiuteenus	693 000
	55	Majandamiskulud	693 000
0911005		Saue lasteaed Midrimaa	1 323 600
	50	Tööjõukulud	1 263 800
	55	Majandamiskulud	59 800
0911006		Tuleviku Lasteaed	468 600
	50	Tööjõukulud	436 500
	55	Majandamiskulud	32 100
0911007		Nõlvaku Lasteaed	474 100
	50	Tööjõukulud	427 300
	55	Majandamiskulud	46 800
0911008		Riisipere Lasteaed	337 000

	50	Tööjõukulud	306 000
	55	Majandamiskulud	31 000
0911009		Veskitammi Lasteaed	490 800
	50	Tööjõukulud	461 000
	55	Majandamiskulud	29 800
0911010		Lasteaiateenuse ost/müük teised KOVid	396 000
	55	Majandamiskulud	396 000
0911011		Haiba Lasteaed	171 600
	50	Tööjõukulud	158 400
	55	Majandamiskulud	13 200
0921201		Nissi Põhikool	689 100
	50	Tööjõukulud	575 800
	55	Majandamiskulud	113 300
0921202		Kernu Põhikool	409 400
	50	Tööjõukulud	382 100
	55	Majandamiskulud	27 300
0921203		Ääsmäe Põhikool	876 200
	50	Tööjõukulud	758 700
	55	Majandamiskulud	128 800
0921204		Turba Kool	859 700
	50	Tööjõukulud	772 100

	55	Majandamiskulud	87 600
0921205		Laagri Kool	2 997 600
	45	Muud toetused	2 845 400
	55	Majandamiskulud	152 200
0921206		Teistelt KOV põhiharidusteenuse ost/müük	564 300
	55	Majandamiskulud	564 300
0921207		Ruila Põhikool	706 400
	45	Muud toetused	400
	50	Tööjõukulud	574 300
	55	Majandamiskulud	131 700
0921208		Erakoolid	44 600
	55	Majandamiskulud	44 600
0921209		Saue Gümnaasium	2 693 100
	50	Tööjõukulud	2 467 800
	55	Majandamiskulud	225 300
0951000		Noorte huviharidus ja huvitegevus	519 200
	45	Muud toetused	213 400
	55	Majandamiskulud	305 800
0951001		Saue Muusikakool	526 800
	50	Tööjõukulud	486 700
	55	Majandamiskulud	40 100

0951002		Saue Huvikeskus	179 500
	50	Tööjõukulud	113 200
	55	Majandamiskulud	66 300
09601		Koolitoit	620 000
	55	Majandamiskulud	620 000
09609		Muud hariduse abiteenused	176 300
	50	Tööjõukulud	148 500
	55	Majandamiskulud	27 800
09800		Muu haridus	346 000
	41	Sotsiaaltoetused	32 200
	50	Tööjõukulud	292 600
	55	Majandamiskulud	21 200

Võrreldes 2018. aastaga suurenevad valla lasteaedade ja koolide tööjõukulud seoses 2018. aasta sügisel vastu võetud otsusega haridussektori õpetajate palkade kasvuks, mis baseerub kahel printsiibil: suurendada alates 1. septembrist 2018. a kõigi haridusasutuste töötajate palka vähemalt 5% ning tasandada erinevate asutuste sarnastel ametikohtadel töötavate inimeste, eelkõige pedagoogilise personali, palgaerinevusi.

Lisaks omavalitsusele annab arvestava panuse põhihariduse finantseerimisse ka riik, makstes õpetajate ja koolijuhtide palkade, õppekirjanduse jm tarbeks toetusfondist vastavat toetust. 2018. aastal oli Vabariigi Valitsuse määruse alusel põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja töötasu alammäär täistööajaga töötamise korral on 1 150 eurot kuus, 2019. aastaks on see 1 250 eurot kuus. Saue vald lisab õpetaja töötasu alammäärale 100 eurot.

3.8.1 Alusharidus

Lasteaiad

Saue vallas on kümme lasteaeda: Ääsmäe Lasteaed (109 last), Kernu Põhikooli Haiba lasteaed Riisikas (28 last), Laagri Lasteaed (187 last), Nõlvaku Lasteaed (134 last), Riisipere Lasteaed (76 last), Ruila Põhikooli Laitse lasteaed Kirsiaed (67 last), Saue lasteaed Midrimaa (314 last), Tuleviku Lasteaed (101 last), Turba Kooli lasteaed (52 last), Veskitammi Lasteaed (125 last).

Saue valla munitsipaallasteaedades käib 10. novembri 2018. a seisuga kokku 1193 last (2017. a 1231 last).

Lasteaiatoit

Lasteaedade eelarves kajastatakse kulud laste toitlustamisele lasteaias. Osaliselt katab neid kulusid Saue vald. Toitlustustoetuse suurus Ääsmäe, Kernu Põhikooli, Laagri, Nõlvaku, Riisipere, Ruila Põhikooli, Tuleviku, Turba, Veskitammi lasteaedades on 0,65 senti toidupäeva maksumusest. Saue lasteaed Midrimaa toidupäeva maksumusest kompenseerib vald 25% ehk 2019. aastal 0,64 senti päevas.

Eralasteaedadelt ja teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetav lasteaiateenus

Saue valla lapsed saavad kasutada lisaks kohtadele valla munitsipaallasteaedades ka kohti eralasteaedades ja -hoidudes. Eralasteaedade ja -hoidude kulusid kaetakse Saue Vallavolikogu määruse nr 31 „Koolieelse eralasteasutuse ja -lapsehoiu toetamise kord“ alusel tavapäraselt 11 kuu ulatuses, juulikuus makstakse eralasteaedadele ja -hoidudele toetust vaid nende laste eest, kes just sel kuul ka realselt kohta kasutavad.

2018. aastal keskmiselt kasutab eralasteaia või -hoiu teenust 267 last. 2018. aasta novembris käib 98 Saue valla last teiste kohalike omavalitsuste lasteaedades, kus koha arvestusliku maksumuse tasub Saue vald.

3.8.2 Põhi- ja keskharidus

Koolid

Saue valla eelarvest finantseeritakse seitset kooli - Ääsmäe Põhikool, Kernu Põhikool, Nissi Põhikool, Ruila Põhikool, Turba Kool ja Saue Gümnaasium, lisaks Laagri Kool, mis tegutseb erakoolina valla omandis oleva OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus (LHSK) struktuuris. Põhikooli õpilaste arvud 10. novembri 2018. a seisuga on järgmised: Ääsmäe Põhikool 197 õpilast (2017. a 194 õpilast), Kernu Põhikool 56 õpilast (2017. a 57 õpilast), Nissi Põhikool 155 õpilast (2017. a 152 õpilast), Ruila Põhikooli 169 õpilast (2017. a 156 õpilast), Saue Gümnaasiumi 1043 õpilast (2017. a põhikooli osa 875 õpilast, gümnaasiumi osa 114 õpilast), Turba Kool 118 õpilast (2017. a 130 õpilast), Laagri Kool 893 õpilast (2017. a 827 õpilast).

Erakoolidelt ja teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetavad koolikohad

Teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetavate koolikohtade kulu arvestuse aluseks on õpilaskoha maksumus, mille ülempiiriks on plaanis määrata Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel 2019. aastaks 90 eurot kalendrikuus lapse kohta. 344 Saue valla last käib teiste kohalike omavalitsuste (eelkõige Tallinna linna) koolides põhikooliastmes ning 375 noort gümnaasiumiastmes.

Saue valla eelarves on ette nähtud ka vahendid erakoolidelt ostetava koolitusteenuse katmiseks. Ehkki kohalikul omavalitsusel ei ole seadusest tulenevat kohustust osaleda erakoolide kulude katmises, võttis Saue Vallavolikogu oma 21.12.2017 toimunud istungil vastu määruse, mille

alusel osaleb Saue vald erakoolide tegevuskulude katmises. Põhikooliastmes käib erakoolides 156 last (lisaks 893 last Laagri Koolis) ning gümnaasiumiastmes käib erakoolis 27 last.

3.8.3 Noorte huviharidus ja huvitegevus

Saue valla eelarves on ette nähtud vahendid teistelt kohalikelt omavalitsustelt ostetavate huviharidusteenuse kulude katmiseks. Lepingute alusel makstakse Saue valla laste eest munitsipaalhuvikooli koha omamaksumus ja vanemate kanda jääb ainult vanematele kehtestatud osalustasu.

Volikogu novembrikuu istungi päevakorras on Saue valla laste ja noorte huvitegevuse toetamise kord erahuvikoolides ja -spordiklubides, et ühtlustada huvikoolidele makstavad toetused seni kehtinud kõrgeima määrani ehk 16 euronit kuus. Planeeritav kulu 2019. aastal pearahadena on 180 000 eurot. Alates 1. septembrist lisanduks üle kogu valla baastoetus, mille planeeritav kulu 2019. aastal oleks 20 000 eurot. Koolide ja klubide nimekirjas on toetuse saajaid endise Saue valla territooriumil 580 last, endise Saue linna lapsi 490, lisanduvad endise Kernu ja Nissi valla 100 last.

Alates 2017. aastast on riik andnud omavalitsuste eelarvesse panuse huvihariduse ja -tegevuse toetamiseks eesmärgiga laste ja noorte arendamiseks ja täiendamiseks väljaspool üldhariduskooli õppetegevusi, huvihariduses ja -tegevuses osalemise suurendamiseks, kättesaadavuse parendamiseks ja huvihariduse võimaluste mitmekesistamiseks.

OÜ LHSK-le kuulub Laagri Huvikool, kus on kaugelt üle 1 000 õppekoha. Vald toetab LHSK-d läbi eelarve võimaldades kasutada tasuta ruume.

Huviharidust Saue Muusikakoolis ja Saue Huvikeskuses pakutakse tulenevalt huvikooli seadusest, sh on asutused Eesti Hariduse Infosüsteemis registreeritud. Muusikakoolis toimub 13-l pilliõppe erialal ning poistekooris. Muusikakoolis õpib 333 last. Saue Huvikeskuses on õpilastele huviharidust pakkuvaid ringe, nt loodusteaduse huviring, tantsimine, joonistamine, käsitöö jne. ning täiskasvanutele kursuseid. Huvikeskuses õpib 161 last.

3.8.4 Koolitoit

Kõik Saue vallas elavad või õppivad põhikooli õpilased saavad koolilõuna tasuta. Saue vald maksab koolilõuna vahe (koolilõuna maksumus – riigi toetus koolilõuna kohta). Gümnaasiumiastmes maksavad koolilõuna hinnavahe õpilased või nende vanemad ise. Osaliselt (1€/päev) katab kulusid õpilaste toitlustamisele tuludes toetusfondi eraldi vastava komponendi ulatuses.

3.8.5 Muu haridus

Eelarve tegevusalal on kajastatud lastele määratud tugisisikute töötasukulud. Võrreldes 2018. aastaga jääb personalikulude maht samaks. Majandamiskuludesse on planeeritud kulud tugisisikuteenuse sisseostuks ja erivajadustega laste jõulupidu ca 150 lapsele.

Eelarvesse on planeeritud kulud haridust administreerivale personalile (sh logopeedi, psühholoogi, erivajadustega laste spetsialisti ja sotsiaalpedagoogi palgakulud), õpilasstipendiumid vahetus (üli-)õpilastele ja medalistidele, õpilaskodude kohatasud jne.

3.9 Sotsiaalne kaitse

Sotsiaalse kaitse valdkonna eesmärgiks on Saue valla elanike ja perekondade toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikutele sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine. Kõik projektitoetused kajastatakse kultuurivaldkonna all.

Tabel 16. Sotsiaalse kaitse kulud 2019 (eurodes)

Tegevusala	Kululiik	Nimetus	Aasta eelarve
10		SOTSIAALNE KAITSE	2 657 500
10120		Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeasutused	35 600
	55	Majandamiskulud	35 600
10121		Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	187 500
	41	Sotsiaaltoetused	126 400
	50	Tööjõukulud	6 700
	55	Majandamiskulud	54 400
1020001		Saue Päevakeskus	144 200
	50	Tööjõukulud	118 200
	55	Majandamiskulud	26 000
1020002		Nõlvaku tn.Päevakeskus	5 900
	55	Majandamiskulud	5 900

1020003		Üldhooldekodud	229 700
	55	Majandamiskulud	229 700
10201		Muu eakate sotsiaalne kaitse	175 300
	41	Sotsiaaltoetused	151 500
	55	Majandamiskulud	23 800
10300		Toitjakaotanute sotsiaalne kaitse	1 000
	55	Majandamiskulud	1 000
1040001		Haiba Lastekodu	385 200
	45	Muud toetused	300
	50	Tööjõukulud	322 600
	55	Majandamiskulud	62 200
	60	Muud tegevuskulud	100
1040002		Asendus- ja järelhooldus	139 200
	55	Majandamiskulud	139 200
10402		Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	786 800
	41	Sotsiaaltoetused	781 800
	55	Majandamiskulud	5 000
10600		Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	26 800
	55	Majandamiskulud	26 800
10700		Risikirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	9 900
	55	Majandamiskulud	9 900

10701		Riiklik toimetulekutoetus	175 000
	41	Sotsiaaltoetused	175 000
10702		Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	21 600
	41	Sotsiaaltoetused	8 000
	55	Majandamiskulud	13 600
10900		Muu sotsiaalne kaitse	333 800
	50	Tööjõukulud kokku	310 600
	55	Majandamiskulud	22 900
	60	Muud tegevuskulud	300

Valdkonna eesmärkide saavutamiseks osutab Saue Vallavalitsus sotsiaalteenuseid ning maksab erinevatele riskigruppidele suunatud toetusi (nii KOV poolt vabatahtlikult makstavad toetused kui riiklikud toetused).

3.9.1 Puuetega inimesed

Puuetega inimeste sotsiaalse kaitse eelarvesse on planeeritud kohatasud sotsiaalhoolekandeasutustes (Haraka Kodu, Keila Sotsiaalkeskus, Tallinna Noortekeskus Juks jne), transporditoetus ning leibkonna sissetulekust sõltuvad ravimi-, terviseabi- ja viipekeeleteenuse toetus. 2019. aastaks on esmakordselt planeeritud kulud isikliku abistaja teenuse osutamiseks.

Raske ja sügava puudega isiku ning puudega lapse hooldajatoetust makstakse puudega isiku hooldajale. Hooldajatoetuse maksmise eesmärk on tagada raske ja sügava puudega isikule igapäevane kõrvalabi, juhendamine ja järelevalve, mis toetab puudega isiku iseseisvat toimetulekut.

3.9.2 Eakad

Eakate sotsiaalse kaitse eelarvesse on planeeritud kohatasud hooldekodudes, kui eaka varaline seisund ei võimalda tal hoolekandeasutuse teenuse eest täies ulatuses iseseisvalt tasuda ning tal puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad.

Eakatele ning puuetega lastele on suunatud tugitoetus, mis kompenseerib lisakulusid, mis võivad tuleneda nende tervislikust seisundist või eaga kaasnevast tegevusvõime langusest. Matusetootust 250 eurot makstakse riigieelarve toetusfondist surnud isiku matuse korraldajale.

Ka on eelarvesse planeeritud ühekordsed kulutused traditsiooniliste sotsiaalvaldkonna suunitlusega koosviibimiste korraldamiseks, transpordiks jm. Eakate kodu- ja isikuabiteenust ning vaba aja huvitegevust korraldab Saue Päevakeskus.

3.9.3 Lapsed ja lastega pered

Lastele ja lastega peredele on suunatud sünnitoetus, esmakordselt kooli mineva lapse toetus ja koduse lapse toetus. Vähekindlustatud lastega peredele on suunatud laste ravimitoetus, kooli- ja lasteaiatoidutoetus, koolieelse lasteasutuse omaosaluse toetus ning lapse ühekordne vajaduspõhine sotsiaaltoetus. Vanemliku hoolitsuseta laste ülalpidamist rahastatakse valla eelarvest asendushooldus- ja järelhooldusteenuse ning eestkostetava või hoolduspere toetuse kaudu. Ka kajastatakse siin riiklikud toetused: raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus ehk puuetele lastele lapsehoiuteenuse toetus. Eelarvesse planeeritud tugiteenus riskirühma noortele, sh õppimisega hätta jäänud põhikooli lõpetajad.

3.9.4 Haiba Lastekodu

Saue Vallavalitsus eraldab läbi eelarve vahendid Haiba Lastekodule, mille katteks aga tulevad sisuliselt samas summas vahendid teistele omavalitsustele müüdavatest teenustest ning Harjumaa Omavalitsuste Liidult.

3.9.5 Muud riskirühmad

Riiklik toimetulekutoetus on Sotsiaalhoolekande seaduse alusel riiklikest vahenditest makstav toetus, mille eesmärk on isikute iseseisvat toimetulekut soodustava ajutise abimeetmena leevendada abi vajavate isikute ja perekondade materiaalsel puudust, tagades minimaalsed vahendid esmavajaduste rahuldamiseks.

Eelarvesse planeeritakse õnnetusjuhtumi või kriisiolukorra toetus. Eelarvesse planeeritud turvakodu ja varjupaigateenus inimestele, keda ei saa (sotsiaal)korteritesse majutada ning võlanõustamisteenuse sisseost.

3.9.6 Eluasemeteenused

2019. aasta eelarvesse viiakse üle Päästeameti ja valla omaosalusega sihtfinantseeritav projekt "Kodud tuleohutuks".

3.9.7 Muu sotsiaalne kaitse

Eelarvesse on planeeritud kulud sotsiaalset kaitset administreerivale personalile ja Laagris tervisekeskuses asuva sotsiaalosakonna ruumide ülalpidamiskulud.

4. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse sissetulekud

Investeeringustegevuse sissetulekutes on kajastatud järgmises tabelis toodud toetusrahad.

Tabel 17. Investeeringustegevuse sissetulekud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	Sissetulekud 2019
Kaugtöökeskuste rajamine (Laagri vallamaja baasil, Ääsmäe külakeskuses, Riisipere vallamajas) eesmärgiga luua väljapool Tallinna sobiva profiiliga töökohti ja vähendada pendelrännet (rahastamine vallaelarvest kaasates toetusmeetmeid ja erakapitali)	85 000
Kuuse tn (Veskitammi-Kuuse põik) kergliiklustee rajamise võimaluse hindamine; tehniliste tingimuste olemasolul kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine.	25 000
Rattaparklate ja/või ratta hoiukohtade rajamine logistiliselt sobivatesse paikadesse (raudteejaamad, Pargi ja Reisi parklad, suuremad kaubanduskeskused jne), kasutades võimalusel nutikaid IKT-l põhinevaid lahendusi (nt Kaasiku, Riisipere, Turba).	80 000
Turismiobjektide, telkimisplatside ja rattaga või jalgsi liikumisradade rajamine, korrastamine ja viidastamine.	24 000
Saue linna Tule tn ja Nurmesalu tn rekonstrueerimine.	100 000
Liikluse rahustamiseks ja turvalisuse tõstmiseks vajalike rajatiste ehitamine elurajoonidesse (samaliigilised ristmikud, ristmike ülestõstmine, täristijooned, künnised, liikluspeeglid, teekitsendused).	4 000
Laagri aleviku ja lähiümbruse kergliiklusteede ehitus, sh Kotka tee kergliiklustee, kergliiklustee Veskitammi tänavast Laagri Maksimarketini (sh raudteetunnel ja Seljaku tn kõnnitee).	56 000
Iseteeninduslike jäätmejaamade rajamine (nt Laagri, Saue, Riisipere, Ääsmäe) (rahastamine vallaelarvest kaasates toetusmeetmeid)	25 000
Loodusradade rajamine, sh Keila jõe kergliiklustee ja õppepuhkerada, Ääsmäe raba õpperada (Ääsmäe), Vaheru järve õpperada (Tagametsa), Naistesoo õpperada (Vatsla), Alliku-Kiia-Vanamõisa matkarada, Mõnuste-Murrumäe terviserada jne.	40 000

Veekogude avalikult kasutatavate ranna- ja puhkealade väljaehitamine (nt Maidla, Kernu Paisjärv, Järveotsa järv, Härjesoo (Allika) tiik).	900 000
Turba endiste masuudimahutite reostuse likvideerimine (omafin 10 tuh + KIK toetus 90 tuh)	90 000
Multifunktsionaalne spordiväljak (Riigikogu toetus 100 tuh)	100 000
Lehetu korterelamu lammutus (omafin 10 tuh + Kredexi toetus 30 tuh)	30 000
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine tiheasustusaladel, sh Saue linnas ja Laagris (tarkade lahenduste kasutuselevõtt).	350 000
Laagri munitsipaalkorterelamu ehitamine	640 000
Esmatasandi tervisekeskuse rajamine Saue linna kinnistule Pärnasalu 1b.	627 000
Omaosaluste reserv erinevate külaseltside investeerimistaotluste kaasfinantserimise tagamiseks	12 500
Noortekeskuse skatepargi laiendamine Saue linnas (rahastamine vallaeelarvest kaasates toetusmeetmeid)	2 500
Saue lasteaed Midrimaa õueala terviklahenduse loomine ja lasteaia maja renoveerimine.	268 300
Koru lasteaed-põhikooli lasteaia osa ehitus.	941 500
Tuleviku lasteaia fassaadi renoveerimine.	125 000
Ääsmäe lasteaia hoone renoveerimine.	350 000
Saue Gümnaasiumi algklasside eraldamine (ruumide ümber korraldamine) ja HEV-õpilastele keskkonna loomine (olemasolevas ruumimahus).	15 000
Koru lasteaed-põhikooli põhikooli osa ehitus.	900 000
Turba kooli endise ühiselamu rekonstrueerimine munitsipaal-sotsiaalkorterelamuks.	600 000
Põhivara müük	80 000
KOKKU	6 470 800

Investeeringustegevuse sissetulekutes on kajastatud põhivara müük (elamukrundid Laagri alevikus ja Vanamõisa ning Vatsla külades) summas 80 000 eurot.

Investeeringustegevuse sissetulekute kogusumma on **6 470 800 eurot**.

Investeeringustegevuse väljaminekud

Investeeringustegevuse väljaminekud koosnevad põhivara soetamise väljaminekutest, põhivara soetamise eesmärgil antavatest sihtfinantseeringustest ja intressikulust. 2019. aastal teostatavate investeeringustegevuse väljaminekute summa on 22 165 069 eurot. Järgnevalt on toodud investeeringustegevuse väljaminekud (koond-)tegevusalade kaupa.

Investeeringute reserviks on planeeritud 250 000 eurot. Seda summat kasutatakse erinevate ettenägematute remondi ja ehitustööde rahastamiseks. Sellest reservist on Saue Vallavalitsusel õigus tegevusaladele vajadusepõhiselt summasid eraldada.

Investeeringustegevus kokku

Investeeringustegevuse tulem ehk sissetulekute ja väljaminekute vahe on -15 904 300 eurot.

Tabel 18. Investeeringustegevus 2019 (eurodes)

	2019
Saadav sihtfinantseering, põhivara müük	6 470 800
Investeeringud kokku	22 165 1002
Finantskulud	210 000
Investeeringustegevus	-15 904 300

4.1 Üldvalitsemine

4.1.1 Vallavalitsus

Eelarvesse on planeeritud uue haldushoone ehitamine Saue linna. Ehituse pakkumuse mahutabeli järgi on prognoosmaksumus kuni 3 miljonit eurot, millest 2,37 miljonit on planeeritud 2019. aastasse ja ülejäänud osa tegelikust maksumusest 2020. aastasse.

Tabel 19. Üldvalitsemise investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2 019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Saue valla keskusehoone projekteerimine ja ehitamine (rahastamine vallaeelarvest)	2 373 800	2 373 800	0%
Kaugtöökeskuste rajamine (Laagri vallamaja baasil, Ääsmäe külakeskuses, Riisipere vallamajas) eesmärgiga luua väljapool Tallinna sobiva profiiliga töökohti ja vähendada pendelrännet (rahastamine vallaeelarvest kaasates toetusmeetmeid ja erakapitali)	100 000	15 000	85%
Saue Muusikakooli, Kernu kooli ja Saue lasteaed Midrimaa sisevõrgu ehitustööde ja seadmed	50 000	50 000	0%
01 Üldised valitsussektori teenused	2 523 800	2 438 800	

4.1.2 Valitsussektori võla teenindamine

Eelarves on ette nähtud kulud laenuintressidele summas 210 000 eurot.

4.2 Majandus

Tabel 20. Majanduse investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2 019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Omanäoliste ja valda iseloomustavate bussiootepaviljonide kontseptsiooni välja töötamine ning paigaldamine olulistes peatustes.	50 000	50 000	0%
Avaliku linnaruumi investeeringud iga-aastaselt	100 000	100 000	0%
Metsa tn kergtee (Riisipere)	45 000	45 000	90%
Kuuse tn (Veskitammi-Kuuse põik) kergliiklustee rajamise võimaluse hindamine; tehniliste tingimuste	50 000	25 000	50%

olemasolul kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine.			
Rattaparklate ja/või ratta hoiukohtade rajamine logistiliselt sobivatesse paikadesse (raudteejaamad, Pargi ja Reisi parklad, suuremad kaubanduskeskused jne), kasutades võimalusel nutikaid IKT-l põhinevaid lahendusi (nt Kaasiku, Riisipere, Turba).	100 000	20 000	80%
Turismiobjektide, telkimisplatside ja rattaga või jalgsi liikumisradade rajamine, korrastamine ja viidastamine.	30 000	6 000	80%
Saue linna Tule tn ja Nurmesalu tn rekonstrueerimine.	200 000	100 000	50%
Valla kohalikele teedele mustkatete rajamine vastavalt teehoiukavale.	550 000	550 000	0%
Liikluse rahustamiseks ja turvalisuse tõstmiseks vajalike rajatiste ehitamine elurajoonidesse (samaliigilised ristmikud, ristmike ülestõstmine, täristijooned, künnised, liikluspeeglid, teekitsendused).	20 000	16 000	20%
Ääsmäe kergliiklustee võrgustiku välja ehitamine vastavalt planeeritule.	50 000	50 000	0%
Laagri aleviku ja lähiümbruse kergliiklusteede ehitus, sh Kotka tee kergliiklustee, kergliiklustee Veskitammi tänavast Laagri Maksimarketini (sh raudteetunnel ja Seljaku tn kõnnitee).	100 000	44 000	56%
Tule tn rekonstrueerimine sh jalgte (Koondise-Pärnasalu)	100 000	100 000	0%
Saue linna jäätme punkti asfaltplats	62 000	62 000	0%
Kauri tee jalgrattatee ja Kauri tee 16 sissesõidutee	30 000	30 000	0%
Pääsküla jõe äärne jalgte	20 000	20 000	0%
Redise 4-6 ühendustee koos sadeveelahendusega	25 000	25 000	0%
Tule tn jalgte (Koondise-Sooja) ja sadeveekaevude rek	40 000	40 000	0%
Uute bussipaviljonide aluste ehitused (sh Maanteeameti erinõuete täitmised)	35 000	35 000	0%

Tuulemurru tn jalgteed bussipeatusesse	15 000	15 000	0%
Saue linna amortiseerunud jalgteede äärekivi kõrguste madaldused, sh Pärnasalu kitsas jalgteed	20 000	20 000	0%
Laitse raudteepeatuse tee valgustus	8 000	8 000	0%
Padula-Kuuseheki jalgteed äärse ohutusaia taastamine	20 000	20 000	0%
Teede sumblohkudes imb-sadeveesüsteemide ehitused	15 000	15 000	0%
Elektroonilised kiirustablood Saue linnas 3tk	5 000	5 000	0%
Turba raudteepeatuse parkla ja jalgteed, koostööprojekt Eesti Raudteega	75 000	75 000	0%
Riisipere-Nurme maantee/jalgteed valgustus, sh ülekäigurajad	50 000	50 000	0%
Pilliroo tn kergteed	25 000	25 000	0%
Veski teed äärse jalgteed ehitus Hüüru küla tiheasumi ulatuses, koostööprojekt Maanteeametiga	50 000	50 000	0%
04 Majandus	1 890 000	1 601 000	

4.2.1 Maanteetransport (vallateed ja -tänavate korrashoid)

Sõiduteedest on kavas taotleda riigieelarvest juhtumipõhist toetust Saue linna Tule tänava ülekatte ning puuduvate jalgteelõikude ehitamiseks. Kergliiklusteede osas on linnapiirkondade meetme toetusrahade abil kavas valmis ehitada Saue linna Sauepargi (Jälgimäe-Kuuseheki) kergteed. Maanteeametil peaks teehoiukava kohaselt minema ehitamisele Kuuseheki-Topi sõiduteed ja jalgteed, millele vallapoolse kaasfinantseeringuna paigaldatakse jalgteed valgustus. Väiksemad kergteed lõigud on plaanis ka teistes asumites. Lõpule jõuab Maanteeameti suurprojekt Tallinna sissesõidul (Pärnu mnt ja Veskitammi ristmik koos jalakäijate tunnelitega), kus vald on kaasfinantseerija. Kavas on jätkata uute bussiootekodade paigaldamisega erinevates piirkondades. Asfaltbetoonkatete uuendamine ning kuumpinnatud kergkatete ehitamine toimub teehoiukavas 2019. aastaks kavandatud teelõikudel, millele on lisandunud veel mõned objektid (suurematest nt Turba raudteepeatuse koostööprojekt Eesti Raudteega). Summade jagunemine investeringuobjektide vahel on esialgne ning täpsed objektide maksumused ja vahendite jaotus sõltuvad läbiviidud vähempakkumiste (riigihangete) tulemustest. Remondi- ja investeringuprojektides võib tulla korrektsioone (vahetusi või lisaobjekte), kui erinevatest projektimeetmetest või riiklikest toetustest saadakse täiendavat rahastust seletuskirjas nimetatavate objektide ehitamiseks. Objektide valikut võib mõjutada ka teemaade

omandamisprotsess või muude partnerite (nt naaberomavalitsused) valmisolek mingi ühisobjekti äratemiseks.

4.2.2 Üldmajanduslikud arendusprojektid

Eelarve tegevusalal „Üldmajanduslikud arendusprojektid“ on valla ehitatavate, sh toetuste kaasabil valmivate ehitiste projekteerimisväljaminekud. Projekteerimisväljaminekud kajastatakse investeerimistegevuses tulenevalt asjaolust, et raamatupidamisarvestuses on lubatud kajastada need põhivara maksumuses. Arvestatud on järgmiste suuremate objektide projekteerimisega: Turba munitsipaalkorterelamu, Kernu valla Rahvamaja, Saue lasteaia Midrimaa ning Ääsmäe lasteaiahoonete energiatõhususe tõstmine, Saue linna Sauepargi kergliiklustee ja Tule tn mänguväljak, Kernu paisjärve puhastamine, Ruila paisjärve kalapääs.

4.3 Keskkonnakaitse

Tabel 21. Keskkonnakaitse investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Iseteeninduslike jäätmejaamade rajamine (nt Laagri, Saue, Riisipere, Ääsmäe) (rahastamine vallaeelarvest kaasates toetusmeetmeid)	50 000	25 000	50%
Loodusradade rajamine, sh Keila jõe kergliiklustee ja õppepuhkerada, Ääsmäe raba õpperada (Ääsmäe), Vaheru järve õpperada (Tagametsa), Naistesoo õpperada (Vatsla), Alliku-Kiia-Vanamõisa matkarada, Mõnuste-Murrumäe terviserada jne.	50 000	10 000	80%
Veekogude avalikult kasutatavate ranna- ja puhkealade väljaehitamine (nt Maidla, Kernu Paisjärv, Järveotsa järv, Härgesoo (Allika) tiik).	1 000 000	100 000	90%
Veekogude puhastamine ja korrastamine tiheasumite lõikudes (nt Pääsküla jõgi, Vääna ja Keila jõed, Kloostri jõgi, Hingu oja, Munalaskme oja, Aude oja jne).	25 000	25 000	0%

Saue linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine sh torustike rek. vanade kortermajade piirkonnas, sadevee lahendus, kollektorite läbilaskevõime suurendamine, pургimiskoht, tuletõrjerveearustus (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 50 tuh. €).	15 000	15 000	0%
Kotka tee äärse piirkonna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ning sademeveelahenduse väljaehitamise lõpuleviimine, sh ühendamine Laagri piirkonna veevõrguga (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 0,5 milj. €).	109 200	109 200	0%
Purgimisvõimaluste parendamine (sh Saue linnas), koostöölepete sõlmimine teiste KOV-de ja nende territooriumil tegutsevate vee-ettevõtetega (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 50 tuh. €).	10 000	10 000	0%
Laitse keskasula ühisveevärgi rekonstrueerimine (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 160 tuh. €).	48 000	48 000	0%
Turba aleviku ja Jõgisoo küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine sh. sadevesi (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 0,5 milj. €)	105 000	105 000	0%
Turba endiste masuudimahutite reostuse likvideerimine (omafin 10 tuh + KIK toetus 90 tuh)	100 000	10 000	90%
Harku karjääriala müra ja vibratsiooni mõõtmise ja modelleerimise (üldmajanduslikud arendusprojektid)	30 000	30 000	0%
Tule tn 4 mänguväljaku ehitus, Saue linn	100 000	100 000	0%
Koerte jalutusväljakute ehitus (Saue linn ja Laagri)	50 000	50 000	0%
Nissi tiigi ümbruse haljastus	10 000	10 000	0%
Multifunktsionaalne spordiväljak (Riigikogu toetus 100 tuh)	100 000	0	100%
Väliinventar (pingid, prügikastid jne)	30 000	30 000	0%
Lehetu korterelamu lammutus (omafin 10 tuh + Kredexi toetus 30 tuh)	40 000	10 000	75%
Olemasolevate mänguväljakute remont/täiendus	40 000	40 000	0%
Haljastuse inventar	15 000	15 000	0%

Jõuluvalgustus	10 000	10 000	0%
Saue tammiku puistu korrastamine, spordi- ja vaba aja rajatiste remont/täiendus	20 000	20 000	0%
Keskkonnatoetus	60 000	60 000	0%
05 Keskkonnakaitse	2 017 200	832 200	

4.3.1 Jäätmekäitlus

Kavas on (võimalusel Keskkonnainvesteeringute Keskusest taotletava toetuse abil) valmis ehitada iseteenindavad jäätme punktid Laagri alevikus ja Saue linnas ning piisava nõudluse olemasolul ka Riisiperes.

4.3.2 Heitveekäitlus

Heitveekäitluse investeeringud on suunatud EL asulareoveedirektiivi (91/271/EMÜ) ja joogiveedirektiivi (80/778/EMÜ parandatud 98/83/EÜ) nõuete täitmisele Saue vallas ja sadevetega seotud probleemide lahendamiseks. Enamasti on tegemist Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatavate veemajandusprojektide omaosalustega (ca 20%), mis rahastatakse vallale kuuluva AS-i Kovek aktsiakapitali suurendamise teel. Kovek on saanud toetused Laitse ja Jõgisoo külade projektide teostamiseks. 2019. a KIK veebruarivooru on AS-il Kovek kavas esitada taotlus Turba aleviku projekti esimese etapi ning Ruila küla projekti rahastuse saamiseks. Kotka tee piirkonnas vee ostmise lõpetamiseks AS-lt Tallinna Vesi ning veevarustuse sidumiseks Laagri alevikuga on Kovekil vajalik ehitada uus puurkaev-veetöötusjaam koos magistraaltoruga, millest osa kaetakse arendajate ja osa Koveki poolt ning kuna summa on suur, siis rahavooga arvestades on vajalik samuti aktsiakapitali suurendada.

Eraldiseisva suurema projektina on kavas taotleda toetust KIK-st Kernu paisjärve setetest puhastamiseks ja kaldaala korrastamiseks ning puhkekoha rajamiseks.

Heitveekäitluse alla on paigutatud ka volikogu vastava määruse alusel keskkonnatoetuse raames antavad toetused põhivara soetamiseks summas 60 000 eurot. Konkreetsetest taotlustest sõltuvalt võib osa raha kvalifitseeruda ka teiste tegevusalade väljaminekuteks, mida siis vastavalt toetuse saanud projektide olemusele eelarveridade vahel ümber jagatakse.

4.3.3 Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus

Tegevusala „Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus“ investeeringute all on planeeritud avalike parkide, mänguväljakute, spordiplatside ja muude avalike vaba aja rajatiste investeeringud, sh investeeringutoetused MTÜ-dele ja SA-dele. Suuremateks objektideks on multifunktsionaalse spordiplatsi rajamine (Riigikogu toetus) ning Saue linna Tule tn 4 mänguväljaku täiendamine. Maksumused ning vahendite jaotus investeeringuobjektide vahel sõltuvad läbiviidud vähempakkumiste tulemustest.

4.4 Elamu- ja kommunaalmajandus

Tabel 22. Elamu- ja kommunaalmajanduse investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Tänavavalgustuse kaasajastamine või rajamine alevike külade keskusaladel, tiheasumeid läbivate peamiste liikumisteede, bussipeatuste, ristmike ja ülekäiguradade valgustamine.	55 000	55 000	0%
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine tiheastustusaladel, sh Saue linnas ja Laagris (tarkade lahenduste kasutuselevõtt).	700 000	350 000	50%
Sadeveesüsteemide (kraavid, torustikud) rekonstrueerimine	40 000	40 000	0%
Tuletõrjemahutite/tiikide/hüdrantide ehitus	40 000	40 000	0%
Laagri munitsipaalkorterelamu ehitamine	1 600 000	960 000	40%
Investeeringute reserv	250 000	250 000	0%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	2 685 000	1 695 000	

Elamu- ja kommunaalmajanduse alaliigi "Tänavavalgustuse" all on materiaalsete varade soetamisena kajastatud rekonstrueerimised või uusehitised, millest olulisem on tänavavalgustuse uuendamise suurprojekt (KIK taotlus). Tänavavalgustuse rajamisel ja uuendamisel kasutatakse uusimaid energiasäästlikke LED-valgusteid ning võimalusel nutikaid energiasäästulahendusi. Tänavavalgustusrajatised ehitab enamasti AS KOVEK, kergteedega seotud projektides tee-ehitushanke võitja.

Laagri munitsipaalkorterelamu ehitamiseks on saadud riiklik toetus vastavast meetmest Muu elamu- ja kommunaalmajanduse investeerimistegevuse all on kajastatud ka haldusjuhi investeeringute reserv summas 250 000 eurot. Näiteks on planeeritud sellest reservist katta väiksemad parendused ja investeeringud, mille realiseerumise täpne summa või viis ei ole eelarve koostamise ajal teada. Samuti kaetakse selle kirje alt osaliselt majanduskulud, mis eelarveaasta jooksul tsentraliseeritakse majanduslike tugiteenuste näol ning korrigeeritakse hiljem lisaelarve kaudu.

4.5 Tervishoid

Tabel 23. Tervishoiu investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Esmatasandi tervisekeskuse rajamine Saue linna kinnistule Pärnasalu 1b.	1 100 000	473 000	57%
07 Tervishoid	1 100 000	473 000	

Tervishoiu investeeringute eelarve tegevusalale on planeeritud Saue linna tervisekeskuse ehitamisega seotud kulud, millele on eraldatud toetus vastavast meetmest ja mille ehitus algas 2018. a sügisel.

4.6 Vaba aeg ja kultuur

Tabel 24. Vaba aja ja kultuuri investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Turba kooli staadioni uuendamine.	100 000	100 000	0%
Kernu valla Rahvamaja siseruumide rekonstrueerimine, raamatukogu viimine rahvamajja.	250 000	250 000	0%
Omaosaluste reserv erinevate külaseltside investeerimistaotluste kaasfinantserimise tagamiseks	50 000	37 500	25%
Ääsmäe külakeskuse (teenuskeskuse) eraldiseisva hoone projekteerimine (olemasoleva projekti korrigeerimine) ja ehitamine passiivmaja põhimõtetest lähtudes.	700 000	700 000	0%
Hüüru mõisa arendamine tänapäevaseks multifunktsionaalseks külastuskeskuseks, mis tegutseks nii piirkondliku seltsimaja, raamatukogu kui ka kultuuri- ja turismikeskusena.	150 000	150 000	0%
Noortekeskuse skatepargi laiendamine Saue linnas (rahastamine vallaeelarvest kaasates toetusmeetmeid)	10 000	7 500	25%

Uute avalike spordi- ja mänguväljakute ehitamine tiheasumites, külade keskusaladel ja olemasolevate renoveerimine.	75 000	75 000	0%
Külaseltside hoonete renoveerimine Ellamaa, Lehetu, Jõgisoo (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 100 tuh. €).	30 000	30 000	0%
Koru kooli spordihoone ja staadion (sihtfinantseering SA-le Veskimöldre Haridusmaja)	1 500 000	1 500 000	0%
Turbas Tööstuse 1 hoone (MTÜ Nissi Trollide Maja) renoveerimine (kaasfinantseering, planeeritud tööde maht 100 tuh. €)	80 000	80 000	0%
Kernu Põhikooli staadioni piirdeaia remont	20 000	20 000	0%
Kernu kooli juurde spordi ja liiklus raja ehitamine	20 000	20 000	0%
Vanamõisa vabaõhukeskuse autoparkla ja aia ehitus	20 000	20 000	0%
MTÜ Lehetu Külaselts. Külakeskuse katuse renoveerimine ja akende vahetamine	10 425	10 425	0%
MTÜ Vanamõisa Küla. Matkaraja ehituse I etapp	3 185	3 185	0%
Nissi VPK garaažipõranda rekonstrueerimine (Riisipere, Töökoja tee 9)	3 200	3 200	0%
Koidu mänguväljaku II etapp	3 200	3 200	0%
Hüüru mõisa jõulinnaku II etapp	3 192	3 192	0%
Tuula seltsimaja V etapp (ventilatsioon, kaabeldus ja kogukonnaköök)	30 252	30 252	0%
MTÜ Maidla Külaselts. Seltsimaja siseseinte värvimine	2 601	2 601	0%
MTÜ Maidla Külaselts. Seiklusraja I etapp (terviseradade ääres)	3 139	3 139	0%
Välja väikelaste mänguväljaku arendus	3 200	3 200	0%
Saue valla kultuurikeskus: vent puudu, ruumid külmad, hoone fassaad pudeneb	50 000	50 000	0%
08 Vaba aeg, kultuur ja religioon	3 117 394	3 102 394	

Suuremad summad on kavandatud spordihoonete/rajatiste ehitamiseks (Saue Gümnaasiumi spordihoone ehitus ja ujula rekonstrueerimine (sihtfinantseering OÜ-le Saue Spordirajatised), Koru kooli spordihoone ja staadion (sihtfinantseering SA-le Veskimöldre Haridusmaja), Turba kooli staadion).

Kernu valla Rahvamaja (asub Haibas) ruumide korrastamise ja ümberehitamise tulemusel on kavas sinna kolida raamatukogu ja halduskeskus.

Vaba aja ja kultuuri eelarve tegevusalale on planeeritud ka investeeringutoetused mittetulundusühingutele. Investeeringutoetused põhinevad „Mittetulundusühingute ja sihtasutuste investeeringutoetuste määramise ning maksmise korrale.“ Uute investeeringutoetuste saamiseks sai taotlusi esitada kuni 31.08.2018. Investeeringutega toetatakse eelkõige hoonete/rajatiste rekonstrueerimist ja ehitamist. Eelarve koostamisel eelistatakse selliseid taotlusi, millele tuleb vallapoolsele omafinantseeringule lisaks kaasfinantseering Euroopa Liidu ja siseriiklikest toetusmeetmetest (sh LEADER-programm jt). Osad suuremad toetused on varasemate aastate edasilükkunud või jätkuprojektid (Ääsmäe, Hüüru, Tuula), osad projektitaotlused on vastavatel MTÜ-del (Ellamaa ja Lehetu külaseltsid, Nissi Trollid) kavas esitada lähimatesse LEADER taotlusvoorudesse.

4.7 Haridus

Hariduse tegevusala investeeringud on kajastatud järgmises tabelis. Saue lasteaia Midrimaa ja Ääsmäe lasteaegade energiatõhususe parandamiseks tehtavad tegevused toimuvad CO2 kvoodi toetusraha abil. Tuleviku lasteaia fassaadi soojustamiseks on samuti saadud riiklik toetus. Suurimaks uusehituseks on Veskimöldre haridusmaja (Koru kool), kus lasteaia osa jaoks on saadud toetus linnalise piirkonna meetmest ning kooli osa ehitust toetab Veskimöldre 2 arendaja (mõlemad toetused ca 900 tuhat eurot). Riisipere Lasteaia osas on kavandatud uute ruumide projekteerimine, Haiba Lasteaia osas kolimine koolihoonesse (sh väiksemad sisetööd). Hariduse tegevusala investeeringud on kajastatud järgmises tabelis.

Tabel 25. Hariduse investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Saue lasteaed Midrimaa õueala terviklahenduse loomine ja lasteaia maja renoveerimine.	536 675	268 338	50%
Koru lasteaed-põhikooli lasteaia osa ehitus (sihtfinantseering SA-le Veskimöldre Haridusmaja).	1 200 000	258 543	78%
Tuleviku lasteaia fassaadi renoveerimine.	250 000	125 000	50%
Ääsmäe lasteaia hoone renoveerimine.	800 000	450 000	44%
Lasteaedade mänguväljakute uuendamine ja täiendamine.	50 000	50 000	0%

Riisipere lasteaia uue hoone ehitamine või olemasoleva rekonstrueerimine.	40 000	40 000	0%
Saue Gümnaasiumi algklasside eraldamine (ruumide ümber korraldamine) ja HEV-õpilastele keskkonna loomine (olemasolevas ruumimahus).	50 000	35 000	30%
Ääsmäe Põhikooli terviklik renoveerimine või uue hoone ehitamine (projekteerimine).	30 000	30 000	0%
Koru lasteaed-põhikooli põhikooli osa ehitus (sihtfinantseering SA-le Veskimöldre Haridusmaja).	4 500 000	3 600 000	20%
Haiba lasteaia üleviimine Kernu kooli hoonesse	50 000	50 000	0%
Laagri kool, basseinide kiletamine	65 000	65 000	0%
Laagri kool väikeinvesteeringud	60 000	60 000	0%
09 Haridus	7 631 700	5 031 900	

4.8 Sotsiaalne kaitse

Sotsiaalse kaitse eelarvesse on planeeritud omaosalus Turba kooli endise ühiselamu ümberehitamiseks munitsipaalkorterelamuks, mille jaoks vald sai toetuse vastavast riiklikust meetmest.

Tabel 26. Sotsiaalse kaitse investeeringud 2019 (eurodes)

Investeeringu sisu	2 019	2019 omafin	Muu rahastuse osakaal
Turba kooli endise ühiselamu rekonstrueerimine munitsipaal-sotsiaalkorterelamuks.	1 200 000	600 000	50%
10 Sotsiaalne kaitse	1 200 000	600 000	

5. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevuses kajastatakse finantseerimistehingud. Finantseerimistehinguteks on laenude võtmise ja tagasimaksete kajastamine.

Saue valla võlakohustused seisuga 31.12.2018 on kokku 10 miljonit eurot. 2018. aasta eelarves on planeeritud laenude põhiosa tagasimakseteks ca 1,4 miljonit eurot, millele lisandub 2019. aastal 0,5 miljonit eurot. Kokku on 2019. aastal planeeritud laenu tagasimakseteks 1,9 miljonit eurot.

Finantseerimistegevuse planeerimisel on arvestatakse KOFs-i nõuetega. Saue valla põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulemit 2019. aastaks on planeeritud 4 089 300 eurot (eelarvestrateegias on ühinenud omavalitsuste 2018. aasta summeeritud põhitegevuse tulemit 3 952 470 eurot ehk tulevaks aastaks planeeritav summa on sellega vastavuses).

Finantseerimistegevuse kujundamisel peab arvestama ka põhimääruse nõuetega. Põhimääruse § 59 lg 4 järgi peab eelarve seletuskirjas olema ülevaade laenukohustustest (toodud eelnevates lõikudes) ja selle võtmise võimalustest konsolideerimata arvestuses, mida tehakse järgnevalt. Laenukohustuse võtmist reguleerib KOFs. KOFs-i järgi tohib 2019. aastal olla netovõlakoormuse ülempiir kuni 6-kordne põhitegevuse tulemit summa. Saue valla **netovõlakoormuse ülempiir** on seega seisuga **31.12.2019 summas 24 082 200 eurot** (6-kordne põhitegevuse tulemit).

Kui põhitegevuse tulemit oleks 16% põhitegevuse tuludest lubaks põhimäärus võtta laenu kuni põhitegevuse summani (36,3 milj €). Seega jääb meil tänase põhitegevuse tulemit juures kasutamata laenupotentsiaali ca 12 milj €).

Investeerimistegevus kaetakse likviidsete vahendite muutuse, põhitegevuse tulemit ja laenudega.

Tabel 27. Investeerimistegevuse katteallikad 2019 (milj. eurodes)

Investeerimistegevuse katmiseks vajalik summa	-15,9
Likviidsete vahendite muutus	0,4
Põhitegevuse tulemit	4,0
Pangalaenu	11,5
Saldo	0

Arvestades vabasid rahalisi vahendeid eelarveaasta lõpu seisuga (1,4 miljonit eurot), jääb Saue Vallavalitsuse netovõlakoormus seisuga 31.12.2019 planeeritult ca 23 miljonit eurot juurde **ehk**